

ΕΤΟΣ Γ'.

Ἀθῆναι, τῆ 15 Ἰουνίου 1900.

ΑΡΙΘ. 12.

ΕΜΜ. ΡΟΙΔΟΥ

ΔΙΑΤΙ ΔΕΝ ΕΧΕΙ Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΛΛΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΝ

Τοσούτους καὶ τοσον ποικίλους ἔτυχε ν' ἀναγνώσω ὀρισμούς τῆς δυνάμεως ἐκείνης τοῦ πνεύματος, τὴν ὁποίαν ὀνομάζομεν συνήθως *φαντασίαν*, ὥστε δὲν ἐνθυμοῦμαι συγκεκριμένως κανένα. Τοῦτο δὲ μόνον δύναμις ἀδυστάκτως νὰ βεβαιώσω, ὅτι μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς ἀναμνήσεως οὐσιώδης διαφορά δὲν ὑπάρχει καμμία. Ἐκ πάντων τῶ ὄντι τῶν φανταστικῶν ἰνδαλμάτων, τὰ ὁποία δύναται ὁ ποιητῆς ἢ ὁ τέχνητης νὰ παραστήσῃ ἢ, ὡς καταχρηστικῶς λέγεται, νὰ δημιουργήσῃ, οὐδὲν ὑπάρχει ὅσον δῆποτε παράδοξον καὶ πρωτοφανές, τοῦ ὁποίου τὰ στοιχεῖα δὲν προέρχονται ἐκ τῆς μνήμης. Ἄν συνδυάσῃ τὴν μορφήν τοῦ ἀνδρὸς μετὰ τῆς τοῦ ἵππου, ἢ τῆς γυναικὸς μετὰ τῆς τοῦ ὄψαριου ἢ τὴν τοῦ ἐφήβου μετὰ τοῦ τράγου, πλάττει ἵπποκένταυρον, σάτυρον ἢ σειρήνα. Καὶ ἂν μὲν ὑπάρχει ἐν τῶ συνδυασμῶ ἀναλογία καὶ ἁρμονία λέγομεν περὶ τοῦ συνδυαστοῦ ὅτι ἔχει ζωηρὰν φαντασίαν, ἂν δὲ αἱ ἀναμνήσεις του ἦναι ἀμυδραί, ἀσύρραπται καὶ συγκεκριμέναι, συνειθίζομεν νὰ λέγομεν ὅτι στερεῖται τοιαύτης. Κατ' ἀμφοτέρας ἐν τούτοις τὰς περιστάσεις ἀντλοῦσιν οὗτοι ἐκ μόνης τῆς μνήμης αὐτῶν. Καθ' ὅσον αὕτη εἶναι ἰσχυρὰ ἢ ἄτονος, κατὰ τοσοῦτον διακρίνεται τὸ ἔργον κατὰ τὴν γονιμότητα ἢ τὴν ἔλλειψιν τῆς λεγομένης φαντασίας. Ἄλλὰ καὶ Σοφοκλῆς ἂν ὑποτεθῆ τις, Ραφαῆλος ἢ Σαιζπῆρος, τὴν ὕλην τῶν ἔργων αὐτοῦ ἀντλεῖ ἐκ τοῦ ταμείου τῶν ἀναμνήσεων τῆς παιδικῆς καὶ τῆς νεανικῆς αὐτοῦ ἡλικίας. Τούτων ἢ μὲν τελεία ἐνδεῖα καλεῖται ἡλικιότης, ἢ σύγχυσις παράνοια, ἢ δὲ εὐκρίνεια καὶ ὁ πλοῦτος μεγαλαφύα.

Προφανῆς κατάχρησις τῶν λέξεων εἶναι νὰ ὀμιλῶμεν περὶ τῆς δημιουργικῆς δυνάμεως τοῦ ποιητοῦ, ὅστις οὐδὲν πράγματι δημιουργεῖ, ἀλλὰ μόνον αισθάνεται. ἐνθυμεῖται καὶ συνδυάζει. Τί θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπινοήσωσιν ὁ Ἀριστοῦς, ὁ Τάσσος ἢ ὁ Βύρων, ἂν εἶχον ζήτησιν παιδιόθεν μεμονωμένοι ἐντὸς εἰρκτῆς, ἢ τίνα συγκομιδὴν ἠδύνατο ν' ἀποδώσῃ ὁ ἐγκέφαλος αὐτῶν ὁ οὐδεμίαν δεχθεὶς σποράν; Αἱ ὀλίγισται καὶ στοιχειώδεις αὐτῶν ἰδέαι θὰ εἶχον ἔκτασιν καὶ ποικιλίαν μικροτέρην τῶν παρὰ τοῖς Ἀλγογκίνοις καὶ Ἑσκιμώοις, περιοριζόμεναι, ὡς παρ' αὐτοῖς, εἰς μόνα τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν πείνην, τὴν δίψαν, τὸ ψῦχος καὶ τὰς ἄλλας σωματικὰς ἀνάγκας ἢ παθήσεις. Ἄλλ' οὗτοι ἀπ' ἐναντίας διήγαγον βίον πολυτάραχον καὶ περιπετειώδη, τοῦ ὁποίου αἱ παντοῖαι συγκινήσεις ἀπετυπώθησαν ζωηρῶς καὶ βαθέως ἐν τῇ θαυμασίῳ ὀργανομένη πρὸς ἀποδοχὴν καὶ διατήρησιν αὐτῶν μνήμη. Ταύτη μόνον ἢ ὑπεροχὴ διακρίνει τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς τεχνίτας ἀπὸ τῶν συνήθων ἀνθρώπων. Ὁ Δάντης ἔγραψε τὴν Κόλασιν, ἔχων πρὸ αὐτοῦ τὴν

εἰκόνα τῆς ἀγρίως σπαρασσομένης ὑπὸ τῶν κομμάτων Φλωρεντίας καὶ περιέγραψε τὴν μακαριότητα τοῦ παραδείσου, ἀναλογιζόμενος πόσον θὰ ἦτο ὁ βίος τοῦ μακάριου, ἂν εἶχε παρ' αὐτῶ σύντροφον τὴν Βεατρίκην. Ἄλλὰ δυνάμεθα ἄρα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἐστερεῖτο τῆς δυνάμεως, ἢ ὀνομάζομεν φαντασίαν, διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐν τῶ ποιήματι αὐτοῦ οὔτε ἰδέα, οὔτε εἰκὼν μὴ ληφθεῖσα ἐκ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἱστορίας;

Οἱ λογοτέχνη τῶν κλασικῶν χρόνων οὐδέποτε ἢ τοῦλάχιστον σπικνιώτατα ὀμιλοῦσι περὶ δημιουργίας, ἐπινοήσεως ἢ φαντασίας. Ταύτας ἔχουσι ἀδιαλείπτως εἰς τὸ στόμα μόνον οἱ γράφοντες κατὰ τὰς περιόδους τῆς ἐξαντλήσεως καὶ τῆς παρακμῆς. Μόνον ἀφοῦ σπανίσωσιν ἢ τελείως ἐξαντληθῶσι πᾶσαι αἱ εἰκόνες, ἀπαιτοῦσιν ἢ νομίζουσιν ὅτι ἀνευρίσκουσιν παρὰ τοῖς εὐνοουμένοις αὐτῶν οἱ τεχνοκρίται ἀδύνατον πρωτοτυπίαν. Αὕτη ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν, ἐν οὐδεμίᾳ ἐποχῇ εἶναι ἄνευ διαστροφῆς τῆς σημασίας τῶν λέξεως δυνατή. Οἱ μέγιστοι τῶν δῆθεν δημιουργῶν δύναται κατὰ μὲν τὰς περιόδους τῆς ἀκμῆς τῆς φιλολογίας νὰ ὀμοιωθῶσιν πρὸς τὰ ἀκριβῆ καὶ στιλπνὰ κάτοπτρα, τὰ πιστῶς ἀντανακλῶντα ὠραῖον πρόσωπον ἢ ὠραίαν σκηνογραφίαν, κατὰ δὲ τὰς ἐποχὰς τῆς στενωσεως ἢ ἐπιδιώξεως τῆς δῆθεν πρωτοτυπίας εἰς οὐδὲν ἄλλο συνίσταται, ἢ τὴν ἀντικατάστασιν τῶν ἀκριβῶν τούτων κατόπτρων δι' ἄλλων, ὀμοιοζόντων πρὸς τὰ ἐπινοηθέντα χάριν παιδιᾶς ὑπὸ τῶν ὀπτικῶν, ὅπως παριστῶσι τὰ ἀντανακλῶμενα ἀντικείμενα διάστροφῆ καὶ παραμορφωμένα πρόσωπα, λ. χ. ἀπιστεῦτως μικρά, ἢ παρὰ χύσιν συντετμημένα, κωνικά, τετράγωνα ἢ πυραμιδοσχημα, ἀντὶ δηλ. πιστῶν εἰκόνων γελοιογραφίας.

Ὅπως ἀδύνατον εἶναι εἰς τὸ ἄτομον τὸ στερούμενον ἀναμνήσεων νὰ ἔχῃ φαντασίαν, οὕτω ἀδύνατον εἶναι καὶ εἰς τὰ ἔθνη, τὰ χθῆς γεννηθέντα, νὰ ἔχωσι προμήθειαν ἀναμνήσεων ἱκανῶς ἄφθονον, ὥστε νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας φιλολογικῆς παραγωγῆς. Μάταιον δὲ εἶναι νὰ κρύπτωμεν ὅτι ἢ χθῆς γεννηθεῖσα σημερινὴ Ἑλλάς δὲν ἔχει ἀκόμη ζώσαν ἱστορίαν. Πρὸς τὴν εὐκλειαν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τὰς Πλαταιάς, τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Περθενωῶνα οὐδὲν ἔχομεν κοινόν, διότι ἀπὸ τούτων χωρίζουσιν ἡμᾶς εἰκοσιτέσσαρες ὅλοι αἰῶνες ἀδοξίας καὶ ἐντελοῦς ἀπραξίας, ἰσοδυναμούσης πρὸς ἀνυπαρξίαν. Ὅπως δὲ πρὸς τοὺς προγόνους ἡμῶν, οὕτω εἴμεθα ὅλως ξένοι πρὸς τὴν ἱστορικὴν δρᾶσιν καὶ τὴν πνευματικὴν κίνησιν τῶν τε μέσων καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἀφοῦ ἐπὶ βραχύτατον χρόνον ἔλαμψε καὶ ἐμεσουράνησεν, ἐσθέσθη ἢ Ἑλλάς, οὐδὲν ἔχνος ἐν τῶ στερεώματι καταλιποῦσα. Τοιαύτη θὰ ἦτο ἢ τύχη καὶ τῆς Ἰταλίας, ἂν δὲν εἶχε συνεχίσει τὴν ἱστορίαν τῆς δημοκρατικῆς Ρώμης ἢ τῆς Ἀγίας Ἐδρας, τῆς Φλωρεντίας καὶ τῆς Ἐνετίας, ἐνῶ ἢ ἀφάνεια ἡμῶν ἦτο τότε τοσαύτη, ὥστε ἐπὶ ἐπτακόσια ὅλα ἔτη ἠγνοεῖτο, ἂν ἐξακολουθοῦσιν ὑπάρχουσαι ἢ Σπάρτη καὶ αἱ Ἀθῆναι καὶ ἐπὶ τοῦ χάσματος ἐκείνου ἠδυνήθη ὁ Φαλμεράιερ νὰ οἰκοδομήσῃ τὴν αὐθαίρετον

αυτοῦ περὶ ἀποσλαβώσεως τῆς φυλῆς ἡμῶν θεωρίαν. Διαφέρουσα πάντων τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν ἔθνων ἡ Ἑλλάς δύναται νὰ ἐξομοιωθῆ κατὰ τοῦτο πρὸς τὴν Ἀμερικὴν. Τὰ πάντα ἐν αὐτῇ εἶναι χθεσινά. Ὅπως ἡ Βοστώνη καὶ ἡ Νέα Ὑόρκη, οὕτω καὶ αἱ Ἀθῆναι οὐδὲν ἔχουσιν ἱστορικὸν οὐδὲ κἄν ὅπως οὐν ἠλικιωμένον μνημεῖον. Αἱ παλαιόταται οἰκίαι εἶναι τὰ ἐξηκονταετῆ περιπίου χάρβαλα τῆς Πλάκας, αἱ ἀρχαιόταται αὐτόθρονες οἰκογένειαι δὲν ὑπερβαίνουναι τὰς τέσσαρας ἢ πέντε ἀσῆμους γενεάς, καὶ τὸ γηραιότατον τῆς Ἀττικῆς δένδρον εἶναι ὁ φαλακρὸς πλάτανος τῆς Κηφισιάς. Κἀπως περισσότεραι εἶναι αἱ ἀναμνήσεις τῆς Φραγκοκρατίας καὶ τῆς Τουρκοκρατίας, ἀλλ' αὐταὶ δὲν συνδέονται πρὸς μεγάλη γεγονότα, οὐδ' εἶναι κἄν γνωσταὶ εἰς τοὺς πολλοὺς ἀλλ' εἰς μόνους τοῦ Χόνς, τοῦ Σπόν, τοῦ Βέλερ, τοῦ Χόφ καὶ τοῦ Σάθα τοὺς ἀναδιωχτάς. Ἀνάλογος πρὸς τὴν τῶν πολιτικῶν γεγονότων εἶναι ἡ ἔνδεια τῶν συγκινησάντων τὸ ἔθνος αἰσθηματικῶν ἐπεισοδίων. Αἱ πλείστα τῶν ἡρώιδων τῶν ὑποβαλλομένων εἰς τοὺς ποιητικὸς ἡμῶν διαγωνισμοὺς δραμάτων εἶναι πρόσωπα ἰδανικά καὶ ἐκ τούτου ἰκανῶς ψυχρά, ἱστορικὴν δὲ πλὴν τῆς Κυρῆς Φροσύνης δὲν ἐνθυμούμεθα ἄλλην, ἐνῶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἰταλίας ἢ τῆς Ἀγγλίας αἱ Φραγκίσκαι Ἀριμίνου, αἱ Πίαι Τολομένη, αἱ Βιάγκα, Καπέλου, αἱ Λοκρήτια Βόργια, αἱ Ἐλεονόρα Ἔστε, αἱ Παριζίνα, αἱ Ἄννα Βολένας, αἱ Μαρία Στουάρτα, αἱ Αἰκατερίνα Χόβαρτ καὶ αἱ Ἰωάννα Γρέυ ἀριθμοῦνται καθ' ἑκαστον αἰῶνα ἀνὰ δωδεκάδα, καὶ μόνον τὸ ὄνομα αὐτῶν ἀρκεῖ νὰ συγκινήσῃ τὰ πλῆθη.

Ἀλλὰ καὶ οὐδαμοῦ τῆς Γαλλίας, Ἀγγλίας, Ἰσπανίας, Ἰταλίας, Γερμανίας ὑπάρχει γωνία γῆς ὅπου δὲν δὲν ὑφίσταται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον παλαιὸν οἰκοδόμημα, ἀνάκτορον, πύργος, φρούριον, σχολή, δεσμοτήριον, παρεκκλήσιον, δημορχεῖον ἢ μοναστήριον, τοῦ ὁποίου οἱ μαῦροι τοῖχοι δὲν συνδέονται πρὸς ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος, πρὸς ἡρωϊκὰς πράξεις ἢ σκηνὰς βίας, ἐγκλημάτων καὶ μαρτυριῶν, τὸ Λουβρον, τὸ Τέμπλον, τοῦ Ἐσκουριάλιον, ἡ Ἀλάμπρα, τὸ Βιστινίστερ, ὁ Πύργος τοῦ Λονδίνου ἢ καὶ πάντες οἱ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Λεῖγρος, τοῦ Ταμέσεως, τοῦ Ἄλυος ἢ τοῦ Ῥήνου τιμαριωτικοὶ πύργοι. Παρ' ἡμῖν ἀπ' ἐναντίας τὰ πάντα εἶναι ἀσβεστόχρῳστα καὶ χθεσινά. Τοιαύτη περίπου εἶναι καὶ τοῦ σημερινῆς Ἑλληνος ἢ διάνοια, ἡ ὀλιγίστας ἔχουσα νὰ συνδυάσῃ ἰδίᾳ ἀναμνήσεις καὶ συγκινήσεις. Ἀλλ' αὐταί, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, ἀποτελοῦσι τὴν πρώτην καὶ ἀπαραίτητον πάσης ἐθνικῆς φιλολογίας ὕλην, οὐδ' ὑπάρχει τι τὸ δυνάμενον ν' ἀναπληρώσῃ τὴν ἑλλειψιν ἢ τὴν σπάνιν αὐτῶν.

Σ. Σ. Τὸ ἄνω ἄρθρον τοῦ κ. Ροῖδου θεωροῦμεν ὡς λίαν ἀδικαιολόγητον καὶ ὅτι τὰ ἐθνικὰ ὄρια τὰ ὅποια ὁ κ. Ροῖδης ζητεῖ νὰ διαγράψῃ διὰ τὴν φιλολογίαν μας μᾶς φαίνονται παρὰ πολὺ στενά. Ἀσπλάγγως, δὲ προεξοφλεῖ τὸ μέλλον τῆς σημερινῆς μας φιλολογίας. Ἐπιφυλασσόμεθα εἰς τὰ ἐπόμενα φύλλα νὰ ἐπιληφθῶμεν τοῦ θέματος, θέλομεν δὲ ζητήσῃ καὶ τὰς γνώμας καὶ ἄλλων παρ' ἡμῖν λογίων, οἱ ὅποιοι δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θὰ ἔλθωσι βοήθοι εἰς ζήτημα καθαρῶς πατριωτικόν, ὡς τὸ περὶ τῆς σημερινῆς μας φιλολογίας.

Σήμερον περιοριζόμεθα εἰς τὴν δημοσίευσιν ὀλίγων λέξεων αὐτοῦ τοῦ ἰδίου κ. Ροῖδου πρὸ ὅλης εἰκοσιπενταετίας ὅταν ὠμίλει ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος.

Καὶ τοῦτο πράττομεν ὅπως ὁ ἀναγνώστης ἡμῶν μὴ ἀπο-

κομίσῃ τὴν ἀπογοήτευσιν, τὴν ὁποίαν φαίνεται ἐπιζητῶν ὁ κ. Ροῖδης διὰ τοῦ ἄνω ἄρθρου.

Ἴδου τί ἔλεγε τότε ἐν συμπεράσματι ὁ ἴδιος κ. Ροῖδης.

« Ἀλλ' ἐγώ, Κύριοι, οὔτε νὰ ἀπελπισθῶ θελω. οὔτε ἡμᾶς ν' ἀπελπίσω. Ὁ μέγιστος τῶν φιλελλήνων Σατωβριάνδος, ἐπισκεφθεὶς τὴν χώραν ἡμῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἀφοῦ λεπτομερῶς περιέγραψε τὴν ἀθλιότητα, τὴν ἀμάθειαν καὶ τοὺς δουλικούς μάλωπας τῶν τότε Ἑλλήνων, ἀντὶ ν' ἀπελπισθῆ ἐπιλέγει: *Φρονῶ ἐν ταῖς οὗτοι πολλὴ ἀκόμη ὑπάρχει ἐν Ἑλλάδι* » *λαθάνουσα μεγαλοφυῖα, καὶ ἐκ τῶν σπλάγγων αὐτῆς* » *θελουσι γεννηθῆ καὶ πάλιν οἱ διδάσκαλοι τῆς Δύσεως* » *καθ' ὅλα.* » Τοιαύτην τρέφομεν καὶ ἡμεῖς περὶ ποιήσεως παρήγορον ἐλπίδα. φρονούντες ὅτι χώρα ἥτις ἐγέννησεν Ὀμήρους καὶ Σοφοκλεῖς, καὶ εἶχε χθὲς ἀκόμη δημοτικὰ ἔξσηματα καὶ Σολωμόν, δικαιοῦται νὰ περιμένῃ τοὺς ἐφαμίλλους τῇ ποιήσει, εἰς τούτους ἐπιφυλάττουσα παρθένον τὴν δάφνην καὶ ἀμείωτον τὸ ἱερὸν ὄνομα ποιητῆς. »

Α. Γ. ΔΑΛΛΑΠΟΡΤΑ

ΤΑ ΠΑΡΕΡΓΑ

Περὶ τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου τοῦ 1887 ἔτους διηρχόμην τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, μεταβαίνων ἐξ Ὀδησοῦ εἰς Ἀθήνας, χάριν ἀναψυχῆς. Διέμεινα δὲ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, διατρέξας τὴν πόλιν τοῦ Βυζάντιος, ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον.

Τὸ Βυζάντιον ἐκτίσθη τὸν ἑβδομον π.χ. αἰῶνα, ὑπὸ τῶν Μεγαρέων, ἡγουμένου τοῦ Βυζάντος.

Ἦνωμάσθη δὲ, ἔπειτα, Κωνσταντινούπολις, ὅτε Κωνσταντίνος ὁ μέγας, εἰς τὸν τέταρτον αἰῶνα μ.χ. κατέστησε τὸ Βυζάντιον πρωτεύουσαν τῆς ρωμαϊκῆς αυτοκρατορίας καὶ ὠνόμασεν Κωνσταντινούπολιν. Ἡ Κωνσταντινούπολις ὑπῆρξεν, ἕκτοτε ἐπὶ χίλια καὶ ἐπέκεινα ἔτη, ἢ καθέδρα τοῦ βυζαντινοῦ κράτους, ὅπερ διὰ τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἐξέλληνίζετο τέλειον. Ἐκυριεύθη δὲ ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐπὶ Μωάμεθ τοῦ Βου, ἐπικληθέντος τοῦ Πορθητοῦ, τὸ 1453ον ἔτος.

Εἶναι ἡ Κωνσταντινούπολις, ἤδη, τὸ μῆλον τῆς Ἐριδος, ἐποφθαλμιῶντος ἐκάστου εἰς τὴν κατάκτησιν πόλεως, ἥτις κατὰ ἱστορικὸν καὶ δίκαιον λόγον, ἀνήκει τοῖς Ἑλλήσιν.

Οἱ ἱστορικοὶ παριστῶσι τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν ἐποχῶν, λαμπρομένην ὑπὸ πλοῦτου πολλοῦ. Εἶχε δὲ μαρμαρίνα τὰ μέγαρα, ναοὺς περικαλεῖς, μονὰς διασήμους, μνημεῖα πλείστα ὅσα τῆς ἀρχαιότητος, πύργους δὲ καὶ τείχη καὶ πύλας καὶ δεξαμενὰς καὶ ὑδραγωγεία καὶ λουτρῶνας, ἔργα ἐξόχων ἀρχιτεκτόνων. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ὑπερέβαινε πάσης ἐτέρας πρωτευούσης τὸν πληθυσμὸν. Σύγκειται ἤδη, ἡ Κωνσταντινούπολις ἐκ τῆς Ἰσταμπούλ (τὸ ἀρχαῖον Βυζάντιον) τῆς Περαιᾶς, ἥτις καλεῖται καὶ Σταυροδρόμιον καὶ ἐκ τῶν ἐκατέρωθεν τοῦ Βοσπόρου προαστείων καὶ τῶν πριγκιπωνήσων.

Μετὰ τὸν Βόσπορον, τὸν μαγικὸν ἀληθῶς καὶ περιβλεπτον πορθμόν, ἑλκύει τὴν προσοχὴν τοῦ περιηγητοῦ ὁ κεράτιος κόλπος, ὅστις εἰσχωρεῖ ἐλικοειδῶς εἰς τὴν ξηρὰν, ὡσεὶ κέρας ἐλάφου χρυσοῦν καὶ ὁμοιάζει διώρυγα τεχνητὴν, ἀπολήγουσαν εἰς τερπνότερον ρύακα, οὗ ἐνθεν

ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ

Ἄς σώσουμε τὸ πλάσμα
Ποῦ λάτρευε ἡ καρδιά μας,
Πῶδινε στὰ ὄνειρά μας
Τὴ φτερωτὴ στροφή.

Ἄς σώσουμε τὸ πλάσμα
Πῶχει γιὰ μᾶς σπαράξει,
Ποῦ μᾶνα ἔχουμε κράξει,
Ποῦ κράζουμε ἀδερφή.

Τ' ὀλόχαρο τὸ πλάσμα
Ποῦ βλέπαμε ἐδῶ πέρα
Νὰ φέρη ὡς θυγατέρα
Ἡμέρες πλεῖο γλυκές.

Περίφανος στὸ χέρι
Κρατῶ λευκὴ σημαία,
Λάμπει στὸ νοῦ μου ἡ ἰδέα,
Στὰ στήθια μου ἡ πληγαίς.

ΣΤΟ ΑΛΟΓΟ

Ἡ ἀθάνατη ἐπιστήμη
Πλεῖα δούλο δὲ σὲ θέλει
Κι' ὁ ποιητὴς σοῦ στέλλει
Τραγούδια ἐλευθερίας.

Τῆ σίδηρα ποῦ φέρνεις
Γυρεύει νὰ σοῦ σπάσῃ,
Κ' ἐλεύθερα στὰ δάση
Κ' ἐσὺ θὰ χλιμιντρᾶς.

Ὁ ἐλέφας τὸ λιοντάρι
Ἐλεύθερο σὲ θέλουν
Καὶ γκαρδιακὰ σοῦ στέλλουν
Περίσσια μουγκριτά.

Κι' ἂν τύχη καὶ ζητήσουν
Νὰ σὲ δαμάσουν πάλι,
Κήρυξε εὐθύς τὴν πάλιν
Στ' ἀνθρώπινα θεριά.

Στέφανος Μαρτζώκης

καὶ ἐνθεν θάλλουσι χλοεραὶ αἱ κοιλάδες, προκαλοῦσαι εἰς μέγαν ἀριθμὸν τὰς ὀδάλισκας τῶν χαρμενίων καὶ τοὺς εὐδαίμονας ἑραστάς. Εἰς τὴν Ἰσταμπούλ ἀνὰ πᾶν βῆμα ἀνευρίσκει τις ἤδη τὰ ἴχνη, εἰσέτι, τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους. Ἐπεσκέσθη δὲ τὰς δεξαμενὰς οἶον τοῦ Φιλοξένου, ἥτις ἐκ τῶν χιλίων καὶ μιᾶς στηλῶν, δέσσωσε διακοσίας εἰκοσι τέσσαρας τὴν οὕτω καλουμένην βασιλικὴν, τὴν ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου κτισθεῖσαν, ἥτις περιέχει καὶ σήμερον ἀκόμη ὕδωρ τὴν λιθόκτιστον στήλην, ὕψους ὀκτώ καὶ πεντήκοντα πήχεων, τὴν ἐκ χαλκοῦ κεχρυσωμένου, ἀλλοτε περιβεβλημένην τὴν στήλην τοῦ Μαρκανοῦ τὸ ὕδραγωγεῖον τοῦ Οὐάλεντος, ὅπερ χρησιμεῖ καὶ τώρα ἀκόμη πρὸς διοχέτευσιν ὑδάτων τὸν μονόλιθον ὀδάλισκον, μὲ τοὺς ἱερογλυφικούς αὐτοῦ χαρακτῆρας ὕψους τριάκοντα, ὡς ἔγγιστα μέτρων τὴν ὀφιοειδῆ στήλην, ἐκ χαλκοῦ, σωζωμένην κατὰ τὸ ἡμισυ, τὴν μεταφερθεῖσαν ἐκ τῶν Δελφῶν τοὺς πύργους τὰ τείχη τὰς πύλας τὸ ἵπποδρόμιον τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Εἰρήνης, εἰς τὸν ὁποῖον συνῆλθε, τὸ 482ον ἔτος, ἡ δευτέρα Οἰκουμένη Σύνοδος καὶ ὅστις εἶναι, σήμερον, ἀποθήκη πανοπλιῶν, οἶον θωράκων, περικεφαλαίων, ἀσπίδων, τόξων κτλ τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας, ἀποσπῶντα τὸν στεναγμὸν τοῦ Ἑλλήνου, εἰς παραξικαρδίους ἀναμνήσεις καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ καὶ διάφορα, ἀπὸ τῶν Βυζαντινῶν ἐποχῶν διατηρηθέντα, τὰ ὅποια δὲν θὰ ἠδυνάμην, ἤδη, ν' ἀνακαλέσω εἰς τὴν μνήμην, ἐνταῦθα

Ἀπὸ τῆς Ἰσταμπούλ μετέβην, εἰς Ἐπταπύργιον, ἐπισκεφθεὶς τὰ ἐθνικὰ φιλανθρωπικὰ ἡμῶν καταστήματα, ὅθεν, διὰ διαφόρων προαστείων, οἶον τῶν Ὑψωμαθίων καὶ ἄλλων, ἐπανῆλθον τὴν ἐπαύριον εἰς Περαιᾶν. Ὅ,τι δὲ ἀπέβαινε δι' ἐμὲ τὸ κυρίως εὐχάριστον ἦτο ἡ φιλομουσία, ἣν ἀπήντων παρὰ τοῖς ἐν Κωνσταντινούπολι. Ἐλλήσιν, δι' ἧς κατωρθώθη νὰ διοργανωθῆ ἡ Κωνσταντινούπολις εἰς τρόπον, ὡστε, ἀνὰ πᾶν αὐτῆς διαμέρισμα νὰ εὐρίσκη τις Σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων, φιλεκατε-

τικὰς ἀδελφότητος, θέατρα, λέσχας, ἀγορεύσεις δὲ καὶ διαλέξεις καὶ ἀναγνώσματα ἔξοχῃ, ἐνὶ λόγῳ, πᾶν ὅ,τι θὰ συντελεῖ εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ τὴν ἠθικὴν τοῦ ἀνθρώπου μόρφωσιν καὶ διάπλασιν.

Ἐδρυσαν δὲ αἱ φιλεκατεδευτικαὶ ἐκείναι Ἐταιρεῖαι καὶ οἱ φιλολογικοὶ καὶ φιλόμουσοι Σύλλογοι τὰς Σχολὰς καθ' ἑκατοντάδας, ἀνὰ τὴν Μακεδονίαν, τὴν Θράκην, τὴν Ἡπειρον καὶ τὴν Μικρασίαν, τοσαύτας ὡσανεὶ ἡλεκτρικὰς συστοιχίας, αἵτινες ἐξακοντίζουσι τὸ θεῖον τοῦ Ἑλληνισμοῦ ρευστόν, τὸ ἐνθουσιάζον εἰς πᾶν ὅ,τι ὑψηλὸν καὶ μετάρσιον, εἰς πᾶν ὅ,τι μέγα. Ἀφιχθεὶς εἰς τὸ Ξενοδοχεῖόν μου, εἰς Περαιᾶν, μετὰ τὸ δεῖπνόν ἀπεσύρθη εἰς τὸ δωμάτιόν μου καὶ κατεκλίθη ἀμέσως, διότι προσκληθεὶς, ὄφειλον νὰ ἐγερωθῶ ἐνωρίς, ὅπως μεταβῶ εἰς τὰς νήσους, εἰς διασκεδάσιν, ἣν ἐπέλουν φιλικαί τινες οἰκιγενεαί, μελλουσαι νὰ διημερεύσωσι, πρὸς ἁλιεῖαν.

Εἶναι ἡ ἁλιεῖα ὠραία, πράγματι, διασκεδάσις, ἐὰν τύχη, μάλιστα ἡ ἄγρα νὰ ἦναι ἀφθονος, ὡς συνέβη τοῦτο τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὅτε διὰ τοῦ ἀγκυστρου ἐπληρώθησαν ἰχθύων, οἱ κόφινοι, ἐντὸς ὀλίγων μόνον ὥρων.

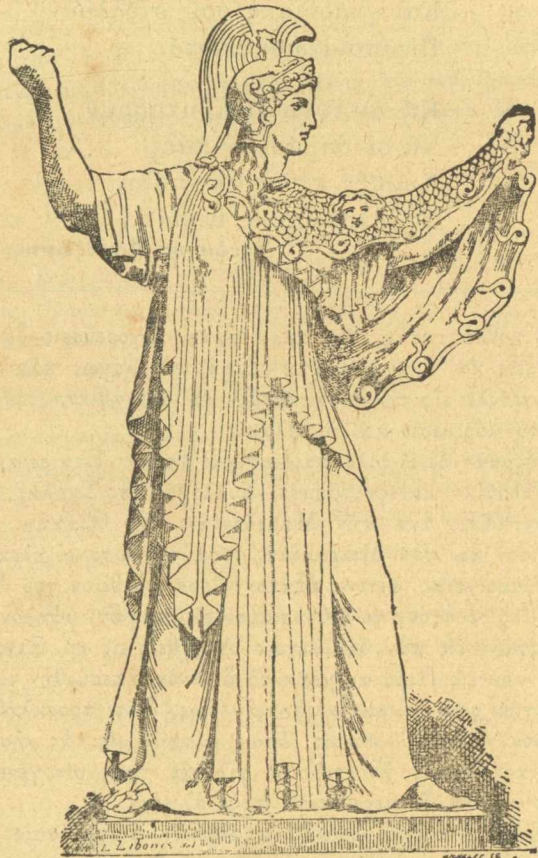
Ἀλιεύονται δὲ εἰς τὰς πριγκιπωνήσους παντοῖου εἶδους ἰχθύες καὶ ὁ ἔγγελος καὶ ὁ ἀστακὸς δὲ ἐνίοτε εὐρίσκονται δὲ ἐκεῖ καὶ τὰ ὄστρακα, ἐν οἷς πρωτεύει, ὡς γνωστόν, τὸ ὄστρεῖδιον.

Ἡ ἡμέρα ἐκείνη διήλθεν εὐφρόσυνος. Μετὰ τὴν ἄγραν τὴν ἀφθονον καὶ πλουσίαν εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῶν ἰχθύων, παρετέθη ἐπὶ τῆς χλόης τὸ γεῦμα, εἰς τὰ παράλια τῆς Πριγκιπῆς καὶ ἡ φαιδρότης, εἰς τὸν ἐξοχικὸν ἐκείνον παράδεισον, ἐτηρήθη ἀμετάπτωτος, μέχρι νυκτός, ὅτε ἐπίτηδες ἀτμόπλοιο ἐφερεν ἡμᾶς εἰς τὴν γέφυραν τοῦ Καρακίου, παιανίζουσης μουσικῆς καὶ καιομένων πυροτεχνημάτων, καθ' ὅλον τὸν δῆρον πλοῦν.

II.

Εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐν ἐκάστη συνοικίᾳ, ὑπὸ

ελλήνων οίκουμένη, ὑπάρχει σχολεῖον δημοτικόν, νηπιζωγείον καὶ παρθεναγωγείον. Ἀνώτερα δὲ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα εἶναι ἡ ἐν Φαναρίῳ Μεγάλη τοῦ γένους Σχολή, αἱ κατὰ Χάλκην θεολογικὴ τε καὶ ἐμπορικὴ τὸ Λύκειον, τὸ ἐλληνικὸν ἐκπαιδευτήριον ἡ Ἱερατικὴ σχολή, αἱ ἐνοριακαὶ, ἡ Παλλὰς καὶ τὸ Ζάπειον. Εἶχον, ἤδη ἐπισκερθῆ ἅπαντα τὰ σχολεῖα ταῦτα, εἰς τὰ πλείστα τῶν ὁποίων ἀπὸ τῶν τῶν ἀρχαίων σύστημα τοῦ διδάσκειν, ἐνῶ διὰ πρακτικωτέρας μεθόδου, θὰ ἀπεκρούετο ἡ σχολαστικότης καὶ ἡ νεολαία, ἀντὶ ν' ἀπαγγεῖλη συζυγίας ῥημάτων, θὰ ἀπήγγειλεν ἐνθουσιῶσα τὰ ἀριστουργήματα τῶν προγόνων, ἅτινα θὰ ἀνεπτέρουν τὴν διάνοιν, ἀπὸ παντὸς γλίσχρου καὶ ὑλικού, εἰς τὸ πνευματικὸν καὶ τὸ ἄυλον, ἀπὸ παντὸς χαμιζήλου καὶ ταπεινοῦ, εἰς τὸ ὑψηλὸν καὶ μετάρσιον καὶ θὰ συνετέλουν δὲ θχυμασίως εἰς μόρφωσιν τῆς κλαισθησίας.

Η ΑΘΗΝΑ

Προσπάθειαι τινες καταβάλλονται ὅπως εἰσαχθῆ ἀνθρωπινωτέρα ἢ περὶ τὴν διδασκαλίαν μέθοδος, ἀλλ' ἀνάγκη, πρὸς τοῦτο, ἵνα ἐν Ἀθήναις ληρθῶσι τὰ κατάλληλα μέτρα, διότι ἐκεῖθεν ἀρύνονται τὰ προγράμματα, ἐν Ἀνατολῇ ἐκτὸς τοῦ ὅ,τι, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, λαμβάνουσι καὶ τοὺς διδασκάλους ἐκεῖθεν.

Ἐπεσκέφθη δὲ ἤδη, συνοδευόμενος ὑπὸ φίλου περὶ πολλοῦ ποιουμένου τὴν διάδοσιν τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, διάφορα φιλεκαπιδευτικὰ καὶ φιλάνθρωπικὰ σωματεῖα. οἶον τὸν φιλολογικὸν Σύλλογον, τὸν διδασκαλικὸν, τὸν μουσικὸν, τὸν Ἑρμῆν, τὴν φιλόπτωγον τῶν Κυριῶν ἀδελφότητα, τὴν Θερακικὴν, τὴν Θεσσαλικὴν, ἡν Ἡπειρωτικὴν, τὴν Μακεδονικὴν. ἀφοῦ δὲ ἤριστιστα ἀνεπαύθη ὀλίγον καὶ πρὸς τὸ ἐσπέρως κληθῆναι διὰ τῆς σήραγγος

τοῦ ὑπογείου σιδηροδρόμου, εἰς Γαλατῶν καὶ ἐκεῖθεν. μὴ προφθάσας τὸ ἀτμόπλοιον, μετέβην εἰς Φανάριον διὰ λέμβου. Τὸ Φανάριον εἶναι ἡ ἀρχαία συνοικία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐνθα κατῶκου, ἄλλοτε, αἱ ἀριστοκρατικαὶ οἰκογένειαι.

Ἐν Φαναρίῳ ἐδρεύει ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἀπὸ τοῦ 1606. Συνεδριάζει δὲ ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, διεξάγουσα τὰς τε ἰδιωτικὰς καὶ τὰς κοινὰς ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Πατριάρχου· προσέτι καὶ τὸ μικτὸν ἐθνικὸν συμβῦλιον, ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐπιτροπή, ἡ οἰκουμενικὴ καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ. Ὁ πρῶτος οἰκουμενικὸς πατριάρχης, Ἰωακείμ ὁ τρίτος, ἐκαλλώπησε τὰ πατριαρχεῖα καὶ διέσωσε δὲ τὰ προνόμια τῆς Ἐκκλησίας, λίαν δεξιῶς. Ἐπὶ Ἰωακείμ τοῦ τρίτου, ἰδρῦθη ἐν Φαναρίῳ καὶ τὸ μέγαρον τῆς Μεγάλης τοῦ γένους σχολῆς, ἐν ἣ διδάσκουσιν ἄνδρες διὰπρόνοιες ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ. Ἀφίχθη εἰς Φανάριον ὀλίγον ἀργὰ δυστυχῶς· καὶ ὅτε εἰσερχόμενος εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων τῆς λέσχης, ὁ ἀγορητὴς τῆς ἐσπέρας ἔδιδε πέρασ εἰς τὴν ἀγόρευσιν. διὰ τῶν ἐξῆς. Εἶναι, ἔλεγεν, ἡ γυνὴ τῆς αὐτῆς καὶ τὸ ἄρρεν φύσεως· θὰ ἠδύνατο, ἐντεῦθεν, ν' ἀναδειχθῆ γεωμέτρης, μηχανικός ἢ καὶ ἀστρονόμος, ἐὰν δὲν ἐκλείοντο εἰς αὐτὴν αἱ θύραι τῆς ἐκπαιδεύσεως. Πρὸ τοῦ σκληροῦ θανάτου τῆς Ἰωάννας Δὲ-Ἄρχ, ἡ Βεατρίκη τοῦ Δάντου θὰ ἐθεωρεῖτο πλάσμα ποιητικῆς φαντασίας· ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τὸν σκληρὸν τῆς Ἡρώιδος ἐκείνης, ἥτις ἔσωζε τὴν Γαλλίαν, οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο ν' ἀρνηθῆ εἰς τὸν ἀοιδὸν τῆς θείας κωμωδίας πνεῦμα προφητικόν. Εἰσδύσας εἰς τὰ μύχια τῆς καρδίας ὁ Ἰταλὸς ἀοιδός, εἶπεν ὅ,τι σήμερον ἀμφισβητοῦμεν, ὡς μὴ ὄφειλεν, ἔτι ἡμεῖς, ἐνῶ μάλιστα τυγχάνομεν ζῶντες, μετὰ τὴν μεγάλην ἐκείνην καὶ ἐθνοσωτήριον ἐπανάστασιν τῆς Γαλλίας, τὴν ἄρδην ἀνατρέψασαν τὸ ἐπὶ τοῦ προνομίου ἐρειδόμενον παρελθὸν καὶ ἥτις ἀνέδειξεν, ἀληθῶς, τὴν γυναῖκα οὐχὶ ἀναξίαν τῆς Βεατρίκης τοῦ Δάντου, εἰς τοὺς εὐγενεῖς καὶ ἐνδόξους ἀγῶνας κατὰ τῶν πνευμάτων τῶν πονηρῶν. Ἄρχει ν' ἀναφέρω μετὰ τῶν πολλῶν ἡρωίδων τῆς μεγάλης τῶν γάλλων ἐπαναστάσεως, τὴν ὠραίαν ἐκείνην καὶ ἱπποτικὸν φρονήματος Ἡγερίαν τῶν Γηρονδίων, ἥτις, τὴν προτεραιαν τοῦ θανάτου αὐτῆς συνέγραψεν ἀπομνημονεύματα, ὡς ἄλλος Σωκράτης, ἐν ἡρεμίᾳ καὶ γαλήνῃ, τὸν θάνατον ἀτενίζουσα.

Ἄλλ' ὁ χρόνος δὲν ἐπιτρέπει, ἤδη, ἡμῖν νὰ μακρηγορῶμεν. περαίνων δὲ εὐχομαι ἵνα ἀνυψωθῆ ὅτι τάχιον ἢ γυνὴ ἐκ τῆς καταπτώσεως, εἰς ἣν διατελεῖ εἰσέτι, νὰ ἐκλείψῃ δὲ ἡ ἐσφαλμένη ἰδέα ὅτι θὰ ἦτο ἀνεπίδεκτος τῆς αὐτῆς καὶ τὸ ἄρρεν παιδεύσεως. Κατελθόντα δὲ τοῦ βήματος, διεδέχετο ἕτερος, ὅστις, ἐπικαλοῦμαι, εἶπε, τὴν ἀκρόασιν ἡμῶν εὐμενῆ, τοῦ ζητήματος ὄντος ἐκ τῶν σπουδαιοτάτων, ἡμῶν δ' ἀσθενῶν τυγχανόντων ἐνταῦθα, Κύριοι, φρονῶ ὅτι ὁ προαγορεύσας ἀπατάται, θαρρῶν ὅτι ἡ γυνὴ θὰ ἠδύνατο νὰ ἀναδειχθῆ, τυγχάνουσα τῆς αὐτῆς καὶ τὸ ἄρρεν παιδεύσεως. Καὶ εἶναι μὲν ἡ γυνὴ τῆς αὐτῆς καὶ τὸ ἄρρεν φύσεως, ἀλλ' εἶναι ὁμοῦς γένους ἑτέρου, εἰς τὸ θῆλυ δὲ γένος ἄρχει ἡ δύναμις τοῦ αἰσθηματός καὶ τῆς φαντασίας.

Τρόπος τοῦ αἰσθάνεσθαι ὅλως ἴδιος, διὰ τοῦτο, ἐμφωλεύει ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γυναικός. Ποθεῖ ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ τέρψῃ ἢ γοητεῖον νὰ σγκινηθῆ πως τὴν καρδίαν. Ἡ κοσμιότης καὶ ἡ ἀβρότης εἶναι ἐκ τῶν πρώτων αὐτῆς μεριμνῶν. (ἀκολουθεῖ)

Ἦ Μάγισσα, κρυφὸ καμάρκι' ἔγγονα
Ἀπὸ τὲς πιὸ τρανές, χιλιακριθὴ μου,
Χρυσοστέφανα, θυσίες, γεμίζου
Μ' ἄγνωστες, ξένες, χίλιες ἀρμονίες.
Τὸ μεγάλο Ναὸ σου, ποῦ προσμένω
Ἐστὰ γόνατα τὴ θεία σου εὐλογία!
Τὴ θεία πηγὴ γυρεύω κι' ἄνω κάτω
Τὸν κόσμον τοῦτο φέρνω καὶ τὸν ἄλλο
Τῶν Ἰδεῶν τὸν κόσμον τὸν οὐράνιο!
Καὶ ψάχνω κι' ὅλο ψάχνω, μὰ τοῦ κάκου!
Σ' ἕνα ψηλὸ, σ' ἕναν πανώρηον πύργο,
Μιὰ ξωτικιά, δικὴ σου κόρη τῶχει
Τ' ἀθάνατο νερὸ κι' αὐτὴ τ' ὀρίζει
Καὶ τὸ δίνει σ' ὅποιον· ἐσὺ, προστάξης,
Πέρνω σθάβρα τὰ βουνὰ καὶ τὰ δάση
Καὶ παγανιὰ τοὺς κάμπους καὶ τὲς χῶρες.
Μὲ δέρνει ἢ νύχτα κι' ἢ αὐγὴ μὲ δέρνει
Κι' ἢ λυγερὴ Πεντάμορφη μὲ δέρνει
Κι' ὅλο πάω, μὰ ποῦ νὰ φθάσω ἀκόμα!
Κάτου ἀπ' τοὺς ἰσκιούς, κάτου ἀπ' τὰ πλατάνια
Ταιριάζω μὲ τ' ἀπὸν τὴ φωνὴ μου.
Οἱ τζιτζικες τὸ ἴσο μου βαστᾶνε
Στ' ἀλωναριῶ τὰ ζεστὰ μεσημέρια.
Στὲς ἀκροπελαγιῆς καὶ στὰ ποτάμια,
Παλῆδ σκοπὸ καὶ ξεχασμένο βρισκῶ.
Μέσ' στὴ μοναξία, στ' ἀπάτητα δάση,
Ζηλεύω τὰ θεριὰ καὶ καμαρώνω
Καὶ σὰ δροσὰ περνᾷ στὰ σωθικά μου
Ἡ μαγεμένη νεκρικὴ γαλήνη
Μπρὸς στὰ τρανὰ ἐρείπια ὅσα διαβαίνω.
Κι' ὅπου ξανοίξω τὴ χαρὰ, τὸν πόνο,
Μ' ὀλάνοιχτες ἀγκάλες πάντα τρέχω.
Κι' ἄλλοι τρελλὸ μὲ λένε καὶ γελᾶνε
Κι' ἄλλοι στοιχεῖο μὲ λένε, ποῦ γυρίζω
Τὲς νύχτες καὶ γυρεύω κάποιους ἰσκιούς.
Ποιὸς νὰ μοῦ πῆ καὶ ποιὸς νὰ μαρτυρήσῃ
Τὸ δρόμο, ποῦ ὀλοῖσα θὰ μὲ βγάλῃ,
Στὸν ἀψηλὸ τὸν πύργο τὸν πανώρηο;
Τῆς Μάγισσας τὴν κόρη, ποιὸς τὴν ξέρει
Σημάδια, νὰ μοῦ πῆ, νὰ τὴ γνωρίσω;
Κάτι βωμοὺς συντρίμματα γενάμενους
Καὶ κάστρα μισογκρέμα πάρα πέρα,
Τοῦ θησαυροῦ τῆς βλέπω ἀπομεινάρια.
Μέσ' σὲ γκρεμνὰ καὶ σὲ βαθειὰ ρουμάνια,
Σ' αἱματοποτισμένους ἴπῶν βράχους,
Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, τ' ἀχνάρια τῆς ξανοίγῳ.
Τὴν Καλυψώ, τὴν Κίρκη ὀλοῦθε βρισκῶ
Καὶ μιὰ δὲ μὲ προσμένει Πηνελόπη

Κι' ὄλους ρωτῶ γιὰ τὴν Πανώρη Κορη.
Ἄλλοι μοῦ λένε, σὰν τὴν Ἀφροδίτη
Ἀπ' τοῦ πελάγου τὸν ἀφρὸ πῶς βγῆκε,
Ἐλόγυμνη μὲ γέλοια καὶ μὲ χάρη,
Πῶς ὁ γαλὸς καθρέφτης τῆς γινόταν
Καὶ στὴ στερνὰ τὸ πόδι ὅπου πατοῦσε
Ξεφύτρωναν τὰ ρόδα καὶ τὰ γιοῦλια,
Ἐστὸν Ἰλισσὸ λουζόταν, ἄλλοι λένε,
Μὲ τὲς Μοῦσες καὶ μὲ τὴν Ἀρμονία.
Στὸν Ὀλυμπο ψηλά, στὸν Ἐλικῶνα
Τὴν προσκυνούσαν ὡς κι' οἱ Θεοὶ ἀκόμα.
Ἄλλοι μοῦ λέν, συχνὰ πῶς φτερουγιάζει
Καὶ ταξειδεύει ἀπ' τὸνα στᾶλλο ἀστέρι,
Πῶς στ' ἄφαντο φτερουγιάσμᾳ τῆς, σμίγουν
Κι' ἀδελφικὰ φιλιὰ δίνουν οἱ κόσμοι.
Ἄλλοι τὴ λένε πεθαμένη κι' ἄλλοι
Πῶς στοιχειωμένη ζῆ σὲ κάθε βροῦση.
Ἄλλοι τὴ λέν, Νεραῖδα κι' ἄλλοι Λάμια.
Ποῦ τρώει ἀνθρώπους, ποῦ βουβαίνει ἀνθρώ-
Ποῦ τὸν πανώρηον πύργο ἀπόκεφάλια [πους,
Κι' ἀπὸ καρδιῆς τῆς ἔχουνε χτυσμένα,
Ἄντάμα οἱ τρεῖς Μοῖρες μὲ τὲς τρεῖς Χάρες.
Κι' ἀκό νὰ λένε παινεψὲς μεγάλες
Κι' ἀκό νὰ λένε πιότερες κατάρες!

Πότε τὰ μάγια νοιώθω τῆς Νεραΐδας,
Πότε τὴν προσταγὴ ἀγροικῶ τῆς Λάμιας!
Σκύβω φιλιῶ τὰ ρόδα καὶ τὰ γιοῦλια,
Νὰ ποῦνε τὸ τραγοῦδι μου μιὰ μέρα
Στὰ στᾶθια, στὸ μνήμα, ποῦ θὰ στολίσουν.
Πότε τὰ μάγια νοιώθω τῆς Νεραΐδας,
Πότε τὴν προσταγὴ ἀγροικῶ τῆς Λάμιας!
Σκύβω φιλιῶ τὸ μυρωμένο κύμα—
Ἄνοιξε κύμα πιὸ βαθύ, σὰ μνήμα,
Στὴν ἀγκαλιά σου τ' ἄχτι μου νὰ κλειδῶ—
Πότε τὰ μάγια νοιώθω τῆς Νεραΐδας,
Πότε τὴν προσταγὴ ἀγροικῶ τῆς Λάμιας!
Σὰ μανιωμένο λνοντάρι γυρεύω
Τὰ σίδερα νὰ σπᾶσω ποῦ μὲ δένουν
Καὶ νὰ ρηχτῶ στὴν ἀγρία τούτη πάλιν,
Τῆς Ἀδικίας τὸ βουδάκι νὰ πνίξω!
Τῆς Ἀλευθερίας νὰ ὑψώσω τὴν παντιέρα!
Νὰ μοιρασθῶ τοὺς πόνοους καὶ τὲς λύπες
Τοῦ δύστυχου, τοῦ σκλάβου τοῦ σακάτη!
Κι' ἄλλοι τρελλὸ μὲ λένε καὶ γελᾶνε
Κι' ἄλλοι στοιχεῖο μὲ λένε, ποῦ γυρίζω
Τὲς νύχτες καὶ γυρεύω κάποιους ἰσκιούς.
Κι' ὅλα ξεχνῶ τὰ λόγια ποῦ μοῦ λένε
Καὶ τοὺς λυπᾶμαι, πόσο τοὺς λυπᾶμαι!
Καὶ τραγοῦδῶ τὸν πόνο, τὴ χαρὰ τους.
Καὶ τραγοῦδῶ τὴ λιογέννητη κόρη,
Ποῦ μὲ τ' ἀθάνατο νερὸ ποτίζει,
Ἦ Μάγισσα, τὸν ἀκριδὸ καρπὸ σου!
Καὶ τραγοῦδῶ καὶ τραγοῦδῶ σὰν κύκνος
Καὶ λυώνω σὰ λαμπάδα ποῦ φωτίζει!

Χρῆστος Βασιλένης

Ο ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ ΕΡΩΤΑΣ

Πλατωνικός έρωτας είναι, κατά τή γνώμη μου, ή τέλεια αίσθηση και αδιάκοπη επιθυμία του καλού, του καλού, που δέν έχει όρια, και δέ χορταίνουμε ποτέ.

Η αίσθηση αυτή είναι το φώς που φωτίζει το καλό, και όσο μεγαλύτερη είναι μέσα μας ή αίσθηση, τόσο και το καλό αντίληπτότερο στά μάτια μας, κι ή επιθυμία να το απολαύσουμε ζωηρότερη στην ψυχή μας.

Η αίσθηση του καλού συμβαδίζει με το λόγο, όπως ο λόγος με το πνεύμα. "Όσο ένα πλάσμα λογικώτερο τόσο και το πνεύμά του πλειότερο.

Αν δέν υπήρχε ή αίσθηση του καλού στον κόσμο, πραγματικού και ιδανικού, δέ θα κληρονομούσαμε ούτε τέχνες, ούτε επιστήμες, ούτε ποίηση, ούτε δόξα από τους προγόνους μας, ή από τους άλλους ξένους αρχαίους λαούς, ούτε καν ιδέα αυτών των πραγμάτων θα είχαμε. Όλα τά πράγματα, που άφησαν βαθείς αλλαγές στον κόσμο, και τά έγραψε ή Ιστορία στα δεφτέρια της με άσθηστα γράμματα είχαν ως έλατήριο την αίσθηση του καλού, αυτή τή ρέμβη του καλού, που λέγεται πλατωνικός έρωτας. Δέ θα είχαμε τά όμηρικά έπη, αν ο νοός κι ή καρδιά του Όμηρου δέν κυνηγούσαν το ιδανικό τέλειο καλό. Ούτε τή λύρα του Όρφέα θα είχαμε, ούτε το χρωστήρα του Ζεύξη, ούτε τή σμίλη του Πραξιτέλη και του Φειδία, ούτε το γωνιόμετρο και το διαβήτη του Ίκτινου, ούτε τήν αυτοθυσία τήν ελληνική στα στενά των Θερμοπυλών, στην πεδιάδα των Πλαταιών, στο στενό της Σαλαμίνας κ. ά. ούτε τές νίκες του Άλεξάντρου, ούτε τή λαμπρότητα εν γένει του ελληνικού πνεύματος. Όλα αυτά τά κατορθώματα, που δόξασαν ένα αρχαίο έθνος, και λάμπρυναν ύστερα όλον τον κόσμο, είχαν ως έλατήριο την υπερευαισθησία του καλού, το οποίο καλό έπαιρνε φτερά πάντα για δέν τους άντρες από τά κάλλη της γυναίκας, για δέ τές γυναίκες από τά κάλλη και τή δύναμη του άντρός. Η Άφροδίτη κι ή Άπόλλωνας είναι οι δίδυμες θεότητες, και ή δίδυμη προσωποποίηση του καλού. Κι επειδή ο άντρας έδρασε και δρεξ πλειότερο στη σκηνή του κόσμου, θα είπη ότι το καλό έχει στημένο το θρόνο του πλειότερο στο πρόσωπο των όμοφύλων της Άφροδίτης, και όλιγώτερο στών όμοφύλων του Άπόλλωνα. Σβήσατε τον πόθο, που έχει ο άντρας ν' άρέση στη γυναίκα, και να τήν κατακτήση, και ίδου το κράτος του άντρός καταλυμένο.

Οι κοινωνίες, και ευρύτερα ακόμα οι λαοί, που είχαν τήν γυναίκα στην ίερή της θέση, που προσπαθούσαν ν' άρέσουν στην γυναίκα, και όχι να τήν ποδοπατήσουν, να τήν κάμουν βασίλισσά τους, και όχι σκύβαλο και υποπόδιο των ποδών τους, έκαμαν θαύματα. Θα είμαι πολύ εύτυχης αν το λέγω πρώτος εγώ, ότι ο Παρθενώνας μας, το έξοχώτερο μνημείο της ανθρωπίνης Τέχνης, δέ θα γέγονταν αν δέν υπήρχε ή άθάνατη εκείνη Μηλυσία!

Ο ίπποτισμός, το γλυκοχάραγμα της παντοδυναμίας του σημερινού ευρωπαϊκού πνεύματος, στηρίχτηκε στην άγάπη και στο σεβασμό της γυναικός. Η γυναίκα, ή δούλη των βαρβαρικών χρόνων έγεινε ίνδαλμα, κι οι δοξασμένοι ίπποτες, με βαρειές σιδερένιες πανοπλίες, και

με άτια φτεροπόδαρα διασταύρωναν τήν Ευρώπη από τή Σκανδιναβία ως τά Γάδειρα, κι από τές άκτες της Σκωτίας και της Ίρλανδίας ως το νησόσπαρτο Αίγαίο Πελάγος μας.

Όταν ή Ελλάδα ξεπέσε κι έγεινε Άχαία είχε χάσει τήν αίσθηση του καλού ο Έλληνας, τον ελληνικόν έγωισμό, και το αίσθημα της οικογενειακής τιμής, και μ' αυτό μαζί και το αίσθημα της εθνικής τιμής. Η αίσθηση αυτή άνάζησε όλίγο κατ' όλίγο άργότερα στους βυζαντινούς χρόνους, όταν οι άπλοϊ στρατιώτες έρωτεύονταν περίκαλλες αυτοκρατόρισσες και κατώρθωναν να κάμουν θαύματα άντρείας, να γείνουν άξιωματικοί, στρατηγοί, άρχιστράτηγοι, και τέλος ν' αναβούν τές βαθμίδες του θρόνου! Ένας άπ' αυτούς είναι και ο περιδοξος Βασίλειος ο Μακεδόνας, που έπωνομάστηκε Βουλγαροκτόνος. Με τά χρόνια ή έξαχρείωση σήκωσε πάλι κεφάλι και το αίσθημα του καλού άρχισε να σβήνεται. Το σκλάβωμα της Πόλης από τους Τούρκους έσημείωσε τήν τέλεια καταστροφή του ελληνικού αίσθήματος προς το καλό, το οποίο άνάζησε άργότερα στην λεβεντιά των Άρματωλών και Κλεφτών.

Οι Άρματωλοί και Κλέφτες είναι οι πρώτοι του σκλαβωμένου Γένους, που αιστάνθησαν μέσα τους τή φωτιά του καλού. Αυτοί άρματοφορούσαν και λαμπροφορούσαν ν' άρέσουν στο γυναικείο κόσμο, και πολεμούσαν τήν τυραννία για να δόξαστούν στες καρδιές των λατρευμένων τους, έχοντας τήν έλπίδα ότι, αν σκοτόνονταν οι λυγρές θα τους εκλαιγαν με τραγούδια, και ότι ή μνήμη τους θα έμενεν αιώνια.

Άλλ' όχι μόνον άντρες επήγαιναν με τους κλέφτες τότε, αλλά και πανώρια κορίτσια, χάρη των έρωμένων των.

«Ποιός είδεν ήλιο από βραδυ κι άστρι το μεσημέρι
«Ποιός είδε κόρην ώμορφη να πάη με τους κλέφτες
«Μπαίνουν οι κλέφτες στο χορό και ρίχνουν το λιθάρι
»Ρίχνει κι ένα κλεφτόπουλο, κι όλους τους προσδιαβαίνει
«Μ' άπ' το πολύ το τίναγμα, κοπῆκαν τά κόμπια του
«Και πέρα πεταχτήκανε βυζιά άσπρα, σαν τά γάλα.
«Άλλ' τά θαρρούνε μάλαμμα κι άλλ' τά θαρρούν άσήμη,
«Κι ένα μικρό κλεφτόπουλο γυρίζει και τους λέγει:
«Αυτό δέν είναι μάλαμμα, αυτό δέν είν' άσήμη,
«Μόν' είν' τής κόρης το βυζι, που λάμπει σαν τον ήλιο».

Οι άρματωλοί και οι κλέφτες είχαν έρωμένες, όχι με σαρκικόν έρωτα, που τον κυνηγούσε το μολύβι, αλλά με πλατωνικό. Κάθε άρματωλός ή κλέφτης θα είχε πλειότερες από μιá τέτοιες έρωμένες. Όσο πλειότερες έρωμένες είχε, τόσο λεβεντότερος και άντρείότερος ήταν. Αυτές οι έρωμένες λέγονταν κομπάρες, γιατί τους βάφτιζαν τά παιδιά αυτών των γυναικών, για τή διαιώνιση της άγάπης, της άγνης άγάπης, και τά παιδιά αυτά τά υιοθετούσαν, τά έκαμαν ψυχογιούς, και τους έδιναν, όταν απέθνησκαν, τ' άρματά τους, τά στολίδια τους, και το κυπετανάτο τους.

«Μετριούντε οι Τούρκοι τρεις φορές και λείπουν τρεις χιλιάδες

Μετριούνται κι οι άρματωλοί και λείπουν τρεις λεβέντες
«Ο ένας πήγε για νουνός, νουνός να στεφανώση,

»Ο άλλος τον προσκάλεσαν, και πάει σε πανηγύρι.

»Κι ο τρίτος ο καλύτερος έπῆγε να βαφτίση,

»Για ναχη ο μαύρος γύρισμα...»

«Όλη ή λεβεντιά των άρματωλών και κλεφτών κοντά στα ήρωικά της τραγούδια έχει και τά έρωτικά της.
Έχει έρωτικό τραγούδι κι αυτός ο πάνσεμνος ήρωας της Άλαμάνας Άθανάσιος Διάκος. Όταν οι άρματωλοί κι οι κλέφτες πήγαιναν στα σπίτια των έρωμένων τους κοιμώνταν στο πλάι τους με τήν άγγελικώτερη αθώτητα. Στην εποχή εκείνη ήταν κι ή ένορκη άδερφοποίηση όχι μόνον άντρός με άνδρα, και γυναικός με γυναίκα, αλλά και άνδρός με γυναίκα!

Η ένορκη άδερφοσύνη ήταν πλειό δυνατή από τήν έγκαρδιακή. Τέτοιες ένορκης άδερφοσύνης λείψανα βρίσκονται και σήμερα ακόμα στην Ήπειρο.

Τά ώρκισμένα άδέρφια, οι άδερφοποιοί, οι λεγόμενοι και βλάμιδες—ισσες και μπράτιμοι—μες, μπορούσαν να κυνηθούν στο ίδιο στρώμα. σαν άδέρφια, και καρπός τέτοιης άδερφοσύνης υπήρξεν ο ήρωας Καραϊσκάκης. Άλλ' ο προδοτής της ένορκης άδερφοσύνης, πάτερας του, έλαβε άμέσως τά επίγειρα της άπιστίας του: φονεύτηκε από τον πατέρα της κόρης.

Ο Έξαρχος των άρματωλών του Ολύμπου, ο περιδοξος Ζήντρος, είχε πάντα για σύντροφο του τον πλατωνικόν Έρωτα κι επί τέλους σε ηλικία εκατόν όκτώ χρονών, (να! εκατόν όκτώ χρονών) έκαμε τον πρώτο του γάμο, κι άπάνω στο χρόνο άπόχτησε το μόνο του παιδί: το Φώτο, που εύτυχως να παντρεύη ο ίδιος.

«Ο Ζήντρος κάνει τή χαρά, παντρεύει τον υιό του
»Όλον τον κόσμο, κάλεσε τά τέσσαρα πρωτάτα
»Το Λάππα δέν εκάλεσε, το δόλιο ψυχοπαίδι,
»Κι ο Λάπας πάει άκάλεστος.

Όλοι οι άρματωλοί κι οι κλέφτες και όλοι οι ήρωες του Εικοσι ένα διακρίνονται, και για τή λεβεντιά τους και για τά λαμπρά τους άρματα και για τές χρυσές φορεσιές τους, και για τή σωματική τους επίβλητικότητα. Νομίζει κανείς ή θεία Πρόνοια σημάδεψε εκείνη τήν εποχή και σωματικώς τους άρχηγούς του Γένους. Ο πλατωνικός Έρωτας είχε διαπλάσει τά σώματα τότε όπως ή άθλητική στον παλιόν καιρό. Η γυναίκα τότε χωρίς να φαίνεται πολύ στον κόσμο, δείχνοντας τόν κορμί της και τά στήθεια της, όπως οι γυναίκες των σημερινών σαλονιών, φουσουσε θεία πνοή στον άντρα και τον έκαμε γίγαντα. Ο Θανάσης Τούσια-Μπότσιαρης, ήμα έμαθε ότι σκοτώθηκαν στο Φάληρο το άνθος κι οι πρώτοι των Σουλιωτών, αντί να φύγη με τά λείψανα εκείνης της καταστροφής, καθαλλήκεψε τ' ώρφανεμένο τ' άλογο του Καραϊσκάκη, έβγαλε το τουρκοματωμένο σπαθί του και ρίχτηκε μέσα στην Τουρκία λέγοντας:

— Ντρέπομαι να γυρίσω και να είπω στες Σουλιώτισσες τά μαύρα μαντάτα. Άς πάν άλλοι να πούν και για μένα!

Κι από τότε δέν ξεναφάνηκε! Το έκαμε μόνον και μόνον για να μὴν τον κατηγορήσουν οι Σουλιώτισσες. Σκοτώθηκε μόνον και μόνον από τή ζήλεια του, για να μὴν άκούη τές Σουλιώτισσες να μοιρολογούν το Μάρκο το Δράκο το Μπέικο και τους άλλους ήρωες, και γι' αυτόν να μὴ μοιρολογούν! Μπορη να είπη εκείνος που θα θελήση να ψυχολογήση σ' εκείνη τήν εποχή ότι ο πλατωνικός έρωτας προπαρασκεύασε και χειραγώγησε το μίγα έργο του Εικοσι Ένα!

Η έλευση του Καποδίστρια στην Ελλάδα είναι το μέσοτοίχο της άκμης και της παρακμής του πλατωνικού

έρωτα. Η πρώτη πέτρα του πανώριου παλατιού της μοναδικής αυτής ελληνικής άγάπης, όπως τήν περιγράψαμε παραπάνω, έπεσε τήν ήμέρα που πάτησε το πόδι του στην Ελλάδα ο πρώτος μας βασιλιάς ο Όθωνας, με τους βαβαρούς του. Από τότε άρχισε να μεταβάλλεται ή ελληνική κοινωνία και ο ελληνικός έρωτας στο ευρωπαϊκώτερο. Η Έλληνίδα, που πριν κούδονταν για να μὴν τή ιδή το βασκανο μάτι του καταδότη, και το μάθη ο άγάς, ο έφέντης ο μπέης ο πασιάς. Στο κρύψιμο αυτό είναι όλη ή ποίηση, και όλο το μυστήριο του πλατωνικού έρωτα. Άπόδειξη ο γάμος και μάλιστα ο σημερινός, με τους ιδιαιτέρους συζυγικούς θαλάμους όπου ο σύζυγος μπορεί να μεταμορφωθή σε σπουδαστή της ανατομίας, ο γάμος, που ενώ με το ένα χέρι σίχζει τον πέπλο, που έκρυβε το μυστήριο, με το άλλο φονεύει τον πλατωνικόν έρωτα, που άνθούσε ανάμεσα σε δυό άγαπημένες ψυχές, και το πριν ζευγάρι των άγγέλων μεταβάλλεται σε συζύγους. Άπό τον υπερήφανο Πήγασο στο κλωτσιάρικο μούλαρι!

Οι βαρβαροί του Όθωνα σκόρπισαν τήν πρώτη διαφθορά στην ελληνική κοινωνία, με όλάνοιχτα χέρια, κι όλίγο κατ' όλίγο ή έλληνίδα το έρασιμώτερο πλάσμα της Δημιουργίας κατέβηκε από τον υπερήφανο θρόνο, όπου τήν είχε ή εποχή της δουλείας, και από τή στιγμή που έλειψε ή άθάνατη γενεά του Εικοσι Ένα, έλειψε μαζί της και το τελευταίο ίχνος της πατριαρχικής ζωής, που συγκρατούσε το σεβασμό της τιμής, κι ή λεβεντιά—ο ελληνικός ίπποτισμός—και μαζί μ' αυτά κι ή ελληνική πλατωνική άγάπη!!!

Σήμερα βασιλεύει ο υλικός έρωτας, και όχι ο πλατωνικός. Η παντρολογία σήμερα είναι έμπορική διαπραγματεύση. Οι νυφάδες είναι ποσαδίνισσες κι οι γαμβροί ποσαπιρόνιδες. Οι γινόμενοι γάμοι είναι και όλίγοι και άνω των 27 και 30 χρονών για τον άντρα και άνω των 25 για τή γυναίκα. Ο Μάης της ζωής περνάει ξηρός και φλογισμένος. Οι νιόγαμπροι κι οι νιόνυφες έχουν βγαλμένο το συζυγικό σχολείο θεωρητικώς και οι πλειότεροι και πρακτικώς.

Ο άντρας δέ βιάζεται να παντρευτή. Έχει πάντα καιρό, όσο που να πεθάνη. Έξηντάρης συνταγματάρχης που προικοθηρούνε από άνθυπολοχαγός προικοθηρεί άκόμα και βάφει τά μουστάκια του, και κοκορεύεται. Σήμερα ο τελευταίος επαρχιώτης φοιτητής, γυιός χωριατοδημάρχου, μπακάλη, ή ντραγάτη, πατώντας το καταφλι της Άθήνας, όνειρευεται προίκα, προίκα, προίκα προίκα. κι άδιαφορεί τι μούτρα θα έχη ή Γλυκερία του. Η παρατηρούμενη άγαμία και όψιμοπαντριά είναι άποτέλεσμα της προικοθηρίας δηλαδή της ύλορροσύνης ή όποια πάλε είναι δημιούργημα της άνυπαρξίας του πλατωνικού έρωτα ήτοι της αίσθήσεως του καλού.

Σήμερα ή άσχημομούρα μπακαλοκόρη παντρεύεται μ' επιστήμονα, μ' άξιωματικό, με βουλευτή; μ' άπόγονο ήρωικής οικογενείας του εικοσι ένα, διότι έχει πενήντα χιλιάδες δραχμάς προίκα (πενήντα τές τές αυτές!) Έν φ' οι έγγονιές των ήρώων, μαραινόνται στη γεροντοκορροσύνη, έστω κι αν είναι ώμορφες. Σήμερα ή ώμορφία κι ή άσχημάδα είναι ίσοπεδωμένες προστά στες χιλιάδες της προίκας. Κορίτσια πανώρια κι άφράτα τήκονται στην ιδέα της άγαμίας ενώ άσχημομούρες και ξηροπαίδες τέλειες καρακάδες, στολίζονται και περιμένουν τον γαμπρό, που θάρρη να ζητήσει τές χιλιάδες του κλεφτοδημσίου, ή του κλεφτοκοπεδά πατέρα της! Στα δά-

χτυλα μετρούνται οί πλούσιοι ποῦ ἔχουν πάρει ἀπροικες μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν ὡμορφιά τους, ἢ τὲς ἠθικὰς ἀρετές τους, ἢ γιὰ τὴν καταγωγή τους. Καὶ ἂν πότε καὶ τότε παρυσιάζονται κανέναν τραγικὸς ἔρωτας, ἢ καμμιὰ ἀλληλαπαγωγή, τοῦτο εἶνε ἀπὸ τὲς συνηθισμένες ἐξαιρέσεις ὄλων τῶν γενικῶν κανόνων.

Ὅλη αὐτὴ τὴν ἀνατροπὴ τῶν ὄρων τὴν ἔφερε ἡ ἔλλειψη τοῦ πλατωνικοῦ ἔρωτα, καὶ τὴν ἔλλειψη τοῦ πλατωνικοῦ ἔρωτα ἡ εὐκολὴ ἀπόλαυση, ἡ ἐπίδειξη τῆς γυναικείας σάρκας, ὁ συνωτισμὸς, καὶ ὁ συναγελασμὸς νέων καὶ νεανίδων. Τὸ σαλόνι εἶνε ἓνα εἶδος ποντικοπαγίδας. Μία φορὰ τὸ σαλόνι στὲς ἀρχές του, δταν εἶταν καὶ σὲ πολὺ μικρὸν ἀριθμὸν θαυματουργοῦσε. Συλλαμβάνονταν σ' αὐτὸ νέοι καὶ νέες. Σήμερον δὲν πιάνει χαρτοσιὰ. Τὸ σαλόνι χρησιμεύει πλεῖστον γιὰ διασκεδάση. καὶ ἔξευτελισμὸ τῆς γυναικὸς, καὶ ὀλιγώτερον γιὰ συνοικέσιο. Ξέρω ἓνα σαλόνι στὴν Ἀθῆνα, ποῦ εἶταν δέκα χρόνια ἀνοιχτό—ἀληθινὰ γιόρτασε καὶ τὴ δεκαετηρίδα του— καὶ μαζεύονταν ταχτικά, κάθε βδομάδα—γιὰ νὰ μὴν εἰπῶ καθεμέρα—δέκα δεκαπέντε ἀνύπαντροι, διότι εἶχε ἓνα κορίτσι ἡ οἰκογένεια. Εὐτυχῶς τὸ κορίτσι αὐτὸ παντρεύτηκε στὸ τέλος μ' ἓναν ξένο, ποῦ δὲν ὑπῆρξε ποτὲ θαμῶνας αὐτουνοῦ τοῦ σαλονιοῦ καὶ ἀπὸ τότε ἐκλείσει!

Στὴ σημερινὴ Ἑλλάδα δὲν ἀνθίζει πλέον ὁ κρύφιος ἔρωτας, ὁ πλατωνικὸς ἀλλ' ὁ ἐμπορικὸς καὶ διασκεδαστικὸς, ὁ ἔρωτας τοῦ Χρυσοῦ καὶ τῶν παρανόμων φιλημάτων, ταιμπημάτων καί... Δὲ λάμπει πλέον ἡ ὡμορφιά ποῦ ἐξωραίζει τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα, ἀλλ' ὁ χρυσὸς ποῦ ποιοὺς ξέρει τί λύγδα, τί λιψοζυγιάσματα, τί σαῦλωτικοὶ τόκοι, τί ψευτιές, τί πλαστογραφίες, τί ραδιουργίες, τί προδοσίες, τί κλεψιές, τί ληστείες, τί αἵματα τὸν βαραίνουν, γι' αὐτὸ καὶ οἱ Ἕλληνοὶ γάμοι, καὶ πρὸ πάντων στὴν πρωτεύουσα, εἶναι ἀνόμοιοι, στείροι, γάμοι τῆς γκρίνιας τῶν μαλωμάτων τῶν ξεμαλλιασμάτων, τῶν δαρμάτων τῶν ἀπιστιῶν, καὶ τέλος τῶν διαζυγίων! Συνέπειαι τέτοιων γάμων, εἶνε ἡ ἐξαφάνισις τῆς λεβεντιάς ποῦ συντρέβεται ψηλὰ στὴς χιλιάδες ἐνὸς κοιλαρᾶ ἐμποροπακάλῃ, καὶ μετὰ τὴν ἐξαφάνισι τῆς λεβεντιάς, καὶ ἡ ἐξαφάνισις τῆς παλληκαριᾶς, καὶ μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν τῆς παλληκαριᾶς καὶ ἡ ἐξαφάνισις τοῦ ἔθνικοῦ ἰδανικοῦ.

Χ. Χρυστοβασιλῆς.

Η ΦΩΛΗΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Ψηλά 'ς τὸ πράσινο βουνὸ
ἀνέβηκαν κι' οἱ δυὸ μιὰ ἡμέρα,
καὶ σὲ καλύβι ταπεινὸ,
μέσα 'ς τὸ διάφανον αἰθέρα,

Πέροῦσαν πάναγνη ζωὴ,
μετὰ τὸ νανάρισμα τῶν γριλλῶν,
μετὰ τῆς Ἀγάπης τὴν πνοή,
'ς τὴν εὐωδιὰ τῶν τριανταφυλλῶν...

Κι' ἔζησαν 'κεῖ 'ς τὴν ἐρημιὰ
ὅσο ποῦ ὁ Ἴσκιος τοῦ Θανάτου
ἐκοίμισε τὰ δυὸ κορμιά
ἀγκαλιαστὰ 'ς τὴν ἀγκαλιὰ του...

Καὶ τώρα πειὸ βουνὸ ψηλὰ
κάτω ἀπ' τὴν ἐρημν καλύβη
λυώνει τὸ ταῖρι σιγαλὰ
στὴν ἀχυρένι' ἀπάνου στίβα.

Μὰ σὰν ὁ γκιῶνης τραγουδᾷ
καὶ σκοτειδιάζουν γύρω οἱ κάμποι
ἀπὸ τὴ στάχτη τους πηδᾷ
ἀνόμα ἢ φλόγα τους καὶ λάμπει!

Θρασ. Ζωῖόπουλος.

Η ΠΡΟΑΙΣΘΗΣΙΣ

Θαλασσινὸ διήγημα.

... Ἡ ὥρα τοῦ μῆσεμοῦ εἶχε φθάσει. — Ὁ Γιάννης λεβέντης εἴκοσι χρονῶν ἔφευγε μετὰ τὸ καράβι τοῦ καπετάν Σπύρου γιὰ τὴν Μπαρμπαριά.

Εἶν' ὁ καιρὸς ποῦ οἱ βουτηχτάδες φεύγουν ἀπ' τὰ νησιά τους καὶ πᾶν μακριὰ στὴ μαύρη θάλασσα γιὰ νὰ βγάλουν τὸ ψωμί μετὰ κίνδυνον νὰ χάσουν τὴ ζωὴ τους.

Μόλις γλυκοχαράζ' ἡ μέρα καὶ τὸ καράβι ἀραγμένον κοντὰ σ' ἀκρογιάλι πρόσμενε!

— «Αἶντε παιδιὰ» φωνάζει ὁ Καπετάν Σπύρος «τὸ πῆρε μαιστράκι, ἐμπρός κι' ὁ θεὸς μαζί μας».

Ὅλο τὸ νησί ἦταν κατεβασμένο κάτω στὴν ἀκρογιάλι καὶ τοὺς ξεπροβάδισε!

— Ὁ Γιάννης ἀγάπαγε στὸ νησί, ἐλάτρευε τὴν ὡμορφὴ Δέσπω, κορίτσι 18 χρονῶν ἓνα ἀπ' τὰ καλλίτερα τοῦ νησιοῦ! Ἡ Καρδιά του, ἅμα τὴν εἶδε νὰ κλαίῃ τὴν ὥρα τοῦ μῆσεμοῦ ἐρράγισε! Ἀπ' τὴ στιγμὴ ἐκείνη μιὰ μαύρη προαίσθησι κάθησε μετὰ τὴν ψυχὴ του, πῶς δὲ θὰ τὴν ξανάβλεπε!

Σαλπάρανε! Φούσκωσαν μετὰ τὸ μαιστράκι τὰ πανιά καὶ ἐφύγανε. Ὁ Γιάννης ἀκουμπισμένος στὰ ξάρτια τοῦ καραβιοῦ ἔβλεπε νὰ χάνεται λίγο λίγο ἀπ' τὰ μάτια του τὸ ὡμορφονησί του καὶ μαζί μ' αὐτὸ ἡ εὐτυχία του, ἡ Δέσπω! Δυὸ δάκρυα κυλίσαν ἀπ' τὰ βουρκαμένα μάτια του στὴ θάλασσα, καὶ τὸ κύμα ποῦ ἀρχίναγε λίγο λίγο νὰ φουσκῶνῃ τὰ σπρωγνε στὸ νησί, λὲς καὶ συμμεριζώτανε κι' αὐτὸ τὴ λύπη του καὶ τὰ πήγαινε γιὰ τελευταῖα ἀνάμνησι στὴ Δέσπω τὴν ἀγαπητηκιά του!

Πόσαις φοραῖς θὰ προτίμαγε νὰ γύριζε πίσω στὸ νησί του κι' ἄς τοῦ λειπῶν καὶ τὰ σφουγγάρια καὶ τὸ χρῆμα τους!

Πόσαις φοραῖς δὲ βλαστήμησε τὴν ὥρα π' ἀποφάσισε νὰ φύγῃ μακριὰ ἀπ' τὴ μονακριβὴ του.

Τρία μερόνυχτα τοὺς παρὰδερν' ἡ θάλασσα ὡς δτον φτάσουν. Ἡ δουλειὰ τους ὅμως μετὰ τὴ βοήθεια τοῦ θεοῦ πῆγε καλὰ καὶ τοὺς τρεῖς μῆνες ποῦ μείναν ἐκεῖ, κ' ἔτσι ξέχασαν τὰ βάσανά τους! Μετὰ τὴ λαχτάρα πρόσμενε ὁ Γιάννης τὴν ὥρα ποῦ θὰ ξεκίναγαν πάλι γιὰ τὸ ἀγαπημένο τους νησί. δὲν περιγράφεται. Δὲν ἔβλεπε τὴν ὥρα πότε νὰ πετάξῃ ἐκεῖ καὶ νὰ πῆσῃ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Δέσπωσης του, νὰ τὴν κἀνῃ χρυσὸ του ζευγάρι. Ἐφανταζότανε τὴ στιγμὴ ποῦ θὰ τὴν πρωτόβλεπε, καὶ τὰ μάτια του, δακρύζανε! Ἄχ! ὅποιος ἀγαπάει καὶ εἶναι σὲ ζηνιτῆ, ἐκεῖνος νοιώθει τί θὰ πῇ ἀγάπη!

Σὲ λίγο, μιὰ αὐγὴ σαλπάρανε. Ἀεράκι πρῶτον φού-

σκωνε τὰ πανιά τους, καὶ τὸ καράβι τους πεταχτό, πεταχτό ἔτρεχε γιὰ τὸ πολυαγαπημένο τους νησί.

Δυὸ μέραις ταξίδευαν ἔτσι, τὴν τρίτη ὅμως μέρα μικρὰ συννεφάκια φανῆκαν ψηλὰ στὸν οὐρανὸ, κι' ὅσο προχώραγ' ἡ μέρα, τόσο καὶ ἐκείνα μεγαλώνανε καὶ μαυρίζανε. Κατάλαβ' ὁ καπετάνιος ὅτι τὸν πρόσμενε θαλασσοφουρτοῦνα καὶ ἐτοιμάστηκε, ἔβαλε δηλ. τὸν καθένα στὴν θέσι ποῦ πρέπει ν' ἔχη, καὶ τὸ Γιάννη σὰν πειὸ καλὸ θαλασσοπούλι, σὸ τιμόνι.

Δὲν εἶχαν περάσει δυὸ ὥραις, ποῦ ὁ οὐρανὸς μαύρισ' ὅλος κοντὰ δὲ σ' αὐτὸν καὶ ἡ θάλασσα, σὰν καθρέφτης ποῦ νὰ τοῦρανοῦ! Ἄγριος ἀέρας ἄρχισε νὰ βουίζει καὶ νὰ σπᾷ στὰ ξάρτια, τὸ κύμα σὰ βουνὸ, ἄγριο ἔσκαγε στὰ πλάγια τοῦ καραβιοῦ μετὰ μανία, καὶ ἀφρισμένο ἀπὸ τὸ θυμὸ τοῦ ξανακύλαγε πάλι στὴ θάλασσα!

Πρῶτη φορὰ ἀπαντήσανε τέτοια φουρτοῦνα ὕστερα ἀπὸ τόσων χρονῶν θαλασσινὴ ζωὴ! Ὁ ἀέρας ξέσκιζε τὰ πανιά τους καὶ τὸ καράβι: τώρα πειὸ πήγαινε ὅπου ἔθελαν τὰ κύματα!

— «Βάστα καλὰ τὸ τιμόνι» φωνάζ' ὁ Καπετάν Σπύρος τοῦ Γιάννη!

Κεῖνη τὴ στιγμὴ, ἄγριο σὰ βουνὸ κύμα ξαπλώνει ἀπάνω στὸ καράβι, δεύτερον μεγαλύτερον σκάζει πίσ' ἀπ' τὸ πρῶτον καὶ μαζί μετὰ τ' ἀφρισμένα νερά ποῦ χυνώσαναι ἀπ' τὴν ἄλλη μερὰ τοῦ καραβιοῦ στὴ θάλασσα ἓνας ἄνθρωπος ἐπέσει.

Ἀπ' τὸ βαθὺ σκοτάδι τῆς βραδυᾶς ἐκείνης καὶ ἀπ' τὴν ἄγρια βουὴ τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ ἀέρα, κανεὶς δὲν μπόρεσε οὔτε νὰ δῇ οὔτε νὰ ἀκούσῃ τὸ δυστυχισμένο τὸ Γιάννη ποῦ πάλεσε μετὰ τ' ἄγρια κύματα, καὶ μετὰ πνιγμένη φωνὴ ζήτησε βοήθεια ἀνεπισητή. Τὸ καράβι: τώρα πειὸ χωρὶς τιμόνι τὸ παρὰδερνε ἡ θάλασσα! Τὰ κύματα σὰ μικρὴ βαρκούλα τὸ πέταγαν ψηλὰ καὶ τὸ γκρέμιζαν πάλι στὰ κατὰβθα. Ὅταν σὲ λίγο ἐπαψε ἡ φουρτοῦνα!

Τότε ὅλοι μαζί τρέχουν στὸ τιμόνι γιὰ τὸ Γιάννη, μὰ τίποτα ὁ Γιάννης εἶχε χαθῆ. Φωνάζουν τοῦ κάκου! Βλέπουνε μετὰ τὸ κιάλι, καὶ σὲ λίγη ἀπόστασι ἀπ' τὸ καράβι ἀπάνου στὴ θάλασσα τὸν βλέπουν πνιγμένο!

Ρίχνουν τὴ βάρκα, τὸν πέρνουν στὸ καράβι, καὶ τὴν ἄλλη μέρα ὅλο τὸ νησί τὸν ἔβλεπε ψηλὰ στὸ ρημοκλήσι!

Ἡ μαύρη προαίσθησι του ἀλήθευσε! Ὑστερα ἀπὸ λίγαις μέραις ἓνας γέρος μετὰ μαῦρον μαντήλι στὸ κέφαλι, ἔκλαιγε τὸ μονακριβὸ του κορίτσι στὸ Φρενοκομεῖο. Ἦταν ὁ πατέρας τῆς Δέσπωσης!

Θ. Κοτσελόπουλος.

ΑΝΟΙΞΗ

Μὲς ἀπ' τὸ χεῖμωνά,
Μὲς ἀπ' τὴ χιονιά,
Κόρη ξεπετιέται
Μὲ χρυσὰ μαλλιά.

Τᾶστρα γιὰ στεφάνι
Στὰ μαλλιά φορεῖ:
Καὶ περνοδιαβαίνει
Τὸ στρατι-στρατί;

Στοὺς λευκοὺς τῆς ὄμους
Κελαδοῦν πουλιὰ
Κι' ὄριοφορεμένη
Μὲ αὐγινὴ δροσιὰ,

Ὅπου κι' ἂν περάσει
Ὅπου κι' ἂν διαβῆ,
Λυώνουνε τὰ χιόνια
Πρασινίζει ἡ γῆ,

Σὰ νυφούλες ντύνει
Τῆς ἀμυγδαλιῆς
Καὶ ζωὴ καινούργια
Χύνει στὴς καρδιές.

Λορελάου.

ΠΛΑΤΩΝΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Ο ΜΕΝΕΞΕΝΟΣ

Ὁ Μενέξενος εἶναι ἀνορθογραφία ρητορικὴ, ἥτις σατυρίζει τὰ ἐλαττώματα τῶν εὐδοκίμουτων πανηγυρικῶν καὶ ἐπιταφίων λόγων, ἥτοι τὸν ψευδολόγον στομφοῦν καὶ τὴν ἔλλειψιν τῆς ἀκριβείας, τοῦ πρέποντος, τοῦ φυσικοῦ, τῆς λεπτότητος καὶ τῆς ἐνότητος, σιωπηλῶς δὲ ἀναδεικνύει τὰς ἀντιθέτους ὑψίστας ἀρετὰς τῆς Σωκρατικῆς ρητορικῆς. Τὸ πρόβλημα εἶνε μέγα καθ' ὅσον διέφυγε πάντας τοὺς ἀβεντικῶς γράψαντας περὶ ρητορικῆς, τοὺς ὁποίους κατὰ τὸ πλεῖστον ἀκολουθεῖ πιστῶς εἰς τὰ τοιαῦτα ἢ νεωτέρα κριτικὴ, ἀλλ' εὐτυχῶς τὸ ἔδαφος εἶνε περιωρισμένον καὶ ὅλα τὰ σχόλια εὐρίσκονται εἰς πέντε λόγους. Δηλ. διὰ μὲν τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ ἐπιταφίου τούτου πρέπει νὰ συγκριθῇ ἰδίως τὸ Συμπίσιον, ὡς πανηγυρικὸς λόγος πρὸς τὸν Πανηγυρικὸν τοῦ Ἰσοκράτους, διὰ δὲ τὸ δεύτερον ἡμισυ αὐτοῦ ὁ Ἐπιτάφιος τοῦ Λυσίου καὶ αὐτοῦ ἐν μέρει τοῦ Περικλέους πρὸς τὸν Φαίδωνα ὡς ἐπικηδεῖον. Ὁ Μενέξενος λοιπὸν εἶναι πρωτότυπος διφυῆς λόγος τοῦ ὁποίου παρόμοιον ἐν μέρει φιλολογικὸν ἔργον, καθ' ὅσον ἡμεῖς γνωρίζομεν, ἦτο μόνον τὸ «Φῶς» τοῦ Καρβύθη, τοῦ ὁποίου ἡ ἡμίσεια σελὶς ἦτο ἐγκώμιον τὸ δὲ ἄλλο ἡμισυ αὐτῆς ἦτο σάτυρα ἢ διαφορὰ εἶναι ὅτι ὁ μέγας καλλιτέχνης Πλάτων κατορθώνει τοῦτο διὰ τῶν αὐτῶν λέξεων καὶ σελίδων.

Ἐπιτηδεύων δηλ. ἄνευ ὑπερβολῆς καὶ μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν μιμήσεως, τὰς νομιζομένας ἀρετὰς τῶν εὐδοκίμουτων πανηγυρικῶν καὶ ἐπιταφίων λόγων, κατορθώνει νὰ συμπεριλάβῃ καὶ ἐπανειλημμένως νὰ διασύρῃ ὅλα τὰ λάθη ὅσα ἠδύνατο νὰ παρατηρήσῃ ἡ ὑψηλὴ κριτικὴ. Ἀλλὰ πρὸ τούτου εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξαρθῇ ἡ ἐκ ταπεινοφροσύνης παραγνωρισθεῖσα Σωκρατικὴ ρητορικὴ, διότι μέχρι σήμερον δὲν ἀνέλαβε κανεὶς τὸν ἀγῶνα νὰ ἀπαλλάξῃ αὐτὴν ἀπὸ τοὺς προπηλακισμοὺς ἐνὸς Ἀριστείδου Αἰλίου, οὐδὲ νὰ δώσῃ τὴν προσήκουσαν θέσιν ἐν τῇ ρητορικῇ, εἰς τὸν ὑπέρτατον χειριστὴν τῆς θειοτάτης ἀνθρωπίνης γλώσσης, τὸν ἰδεώδη ρήτορα Πλάτωνα.

Ὁ Σωκράτης εἶναι ρήτωρ. Μετὰ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀπολογίας ὡς ἀποσχεδίου λόγου δὲν εἶναι ζήτημα ὅτι αὐξάνει κατὰ ἓνα ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἀττικῶν ρητόρων.

Ὁ Σωκράτης εἶναι ρήτωρ· τὸ λέγει ὁ ἴδιος ἐξομολογούμενος, ἀφοῦ ἐπὶ ἐβδομήκοντα ἔτη ἠρέυνε καὶ ἐμ-λέτησε τὸ περίεργον ἄτομόν του. Πρέπει νὰ τὸ πιστεύωμεν καθ' ὅσον τὸ λέγει ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, ὅστις μισῶν τὴν μεγάλην ψευδολογίαν καὶ ἀστασίαν τῆς ἐποχῆς του κατήνησεν μέχρι ἀκρότητος ἀληθομανῆς καὶ σκληρο-τράχηλος.

Ὁ Σωκράτης εἶναι ἀληθὴς ρήτωρ, ὅστις πρέπει νὰ συγκριθῆ ὄχι πρὸς τοὺς περὶ αὐτὸν τοὺς ὁποίους δὲν ἀναγνωρίζει ὡς ρήτορας (οὐ κατὰ τούτους εἶναι ρήτωρ), ἀλλὰ πρὸς τοὺς μεταγενεστέρους σπουδαίους ρήτορας καὶ αὐτὸν τὸν Δημοσθένη. Πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Δημοσθένους δικαίως ἠδύνατο ὁ Σωκράτης νὰ θεωρῆται ὡς ὑπέρτατος ρήτωρ νικῶν ἐν λόγοις πάντας ἀνθρώπους καὶ μαγεύων διὰ τῆς ρητορικῆς του, ὡς ἀψευδῶς μαρτυρεῖ ὁ Ἀλκιβιάδης ἐν Συμποσίῳ. 250 Δ.

... ὅταν γὰρ ἀκούω, πολὺ μᾶλλον ἢ τῶν κορυφαντιῶντων ἢ τε καρδία πηδᾷ καὶ δάκρυα ἐκχεῖται ὑπὸ τῶν λόγων τῶν τούτου. Ὁρῶ δὲ καὶ ἄλλους πῦ-πόλλους τὰ αὐτὰ πάσχοντας. Περικλέους δὲ ἀκούων καὶ ἄλλων ἀγαθῶν ρητόρων εὐ μὲν ἠγούμην λέγειν, τοιοῦτον δὲ οὐδὲν ἐπασχον, οὐδὲ τεθορύβειτό μου ἡ ψυχὴ οὐδ' ἠγανάκτει ὡς ἀνδραποδωδῶς διακειμένου.

Οἱ κριταὶ τῆς Σωκρατικῆς ρητορικῆς δύνανται νὰ εὕρωσι τὸν χαρακτηρισμὸν των καὶ τὸ δίκαιον εἰς τὰ ἐξῆς Συμ. 221 Ε.

... ἀπειρος καὶ ἀνόητος ἀνθρώπος πᾶς ἂν τῶν λόγων καταγελάσει· διανοιγομένους δὲ ἰδῶν αὐτὸς καὶ ἐν-τός αὐτῶν γενόμενος πρῶτον μὲν νοῦν ἔχοντας ἔνδον ἴ-κοντες εὐρήσει τῶν λόγων, ἔπειτα θειοτάτους καὶ πλείστ' ἀγάματ' ἀρετῆς ἐν αὐτοῖς ἔχοντας καὶ ἐπὶ πλείστον τεί-νοντας, μᾶλλον δὲ ἐπὶ πᾶν ὅσον προσήκει σκοπεῖν τῷ μέλλοντι καλῶ κάγαθῶ ἔσεσθαι.

καὶ 214 Ε. . . αὐτὸν δὲ νικῶντα ἐν λόγοις πάντας ἀνθρώπους οὐ μόνον πρῶτον ὡςπερ σὺ ἀλλ' αἰεῖ . . .

Χωρὶς ὅμως νὰ περιορισθῶμεν εἰς τοὺς ἄλλως ἀ-ψευδεῖς τούτους ἐπαίνους τῆς Σωκρατικῆς ρητορικῆς, ἐρ-χόμεθα εἰς τὴν ἐκτίμησιν καὶ κρίσιν αὐτῆς κατὰ τοὺς ρητορικοὺς ὅρους καὶ κανόνας.

Ἡ ἐνόητος καὶ διάταξις, ἥτις εἶναι ἡ πρωτίστη ἀρετὴ τῆς δεινότητος τοῦ Δημοσθένους, εἶναι κυρίως Σωκρατι-κὴ ἀρετὴ καὶ δικαίως, διότι εἶνε λογικὴ κατὰταξις τῶν νοημάτων. Ἡ Ἀπολογία ἂν καὶ αὐτοσχέδιος ἄλλως, ὡς πρὸς τοῦτο εἶναι θαυμασία, διότι κατὰ τὸ πρῶτον ἡμι-σὺ αὐτῆς ὁ Σωκράτης ὁμιλεῖ ἐξω τῆς ὑποθέσεως διὰ μιᾶς ἀπὸ τὰς μεγαλοφυεῖς του ἐκείνας ἐπινοήσεις καὶ διαιρέ-σεις, ἧτοι διὰ τῆς διακρίσεως δύο εἰδῶν κατηγορῶν, τοῦτο δὲ δὲν ἐνόησαν ὄχι μόνον οἱ δικασταὶ του ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ μεταγενεστέρους σταυρωταὶ του. Πόσον δὲ ἐγνώριζεν νὰ ἐξαίρη τὰ καθ' ἕκαστα διὰ τῆς θαυμασίας τοποθετήσεως, δεικνύουσιν αἱ ἀφελῶς ἀυθορμήτως παρε-νειρόμεναι ὡς προδιδόμενα· ἀρεταὶ αὐτοῦ, ἧτοι ἡ φιλο-παιρία, ἡ εὐλάβεια, ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τῶν δικαστηρίων κλπ.

17 Δ. ἔχει γὰρ οὕτως· νῦν ἐγὼ πρῶτον ἐπὶ δικα-στήριον ἀναβέβηκα ἔτη γεγονῶς πλείω ἐβδομήκοντα· ἀ-τεχνῶς οὖν ξένως ἔχω τῆς ἐνθάδε λέξεως.

Ἄραγε εἶναι ἄκαιρος πλεονασμὸς τὸ ἔτη γεγονῶς πλείω ἐβδομήκοντα;

28 Δ. ἐγὼ οὖν δεῖνὰ ἂν εἶην εἰργασμένος, ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ὅτε μὲν με οἱ ἄρχοντες ἔταττον οὕς ὑμεῖς εἰσεθε ἄρχειν μου, καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ καὶ ἐν Ἀμφιπόλει

καὶ ἐπὶ Δηλίῳ, τότε μὲν οὐ ἐκεῖνοι ἔταττον ἔμενον ὡςπερ καὶ ἄλλοις τις καὶ ἐκινδύνεον ἀποθαρῆν τοῦ δὲ θεοῦ τάττοντος ὡς ἐγὼ ἐνήθην τε καὶ ὑπέλαβον φιλοσοφούντά με· δεῖ ζῆν καὶ ἐξετάζοντα ἑμαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους ἐν-ταυθα δε φοβηθεῖς λίποιμι τὴν τάξιν· δεῖνὸν μὲντ' ἂν εἴη καὶ ἀληθῶς τότε· ἂν με δικαίως εἰσάγοι τις εἰς δικα-στήριον, ὅτι οὐ νομίζω θεοὺς εἶναι ἀπειθῶν τῇ μαρτεία (καλλιτεχνικὴ περίοδος ἐκ τῶν σπανίων).

23 Β; καὶ ὑπὸ ταύτης τῆς ἀσχολίας οὔτε τι τῶν τῆς πόλεως πρᾶξαι μοι σχολὴ γέγονε ἄξιον λόγου οὔτε τι τῶν οἰκειῶν, ἀλλ' ἐν περιᾷ μυρία εἰμι διὰ τῆρ τοῦ θεοῦ λα-τρείαν.

Τοιαύτην δεινότητα οὐδ' αὐτὸς ὁ Δημοσθένης γνω-ρίζει.

35. Δ. Σαφῶς γὰρ ἂν εἰ πείθοιμι καὶ τῷ δεῖσθαι βιαζομένην (δαιμονίος συνδυασμὸς με σαίξπηρειον πρω-τοτυπίαν), θεοὺς ἂν διδάσκοιμι μὴ ἠγεῖσθαι ὑμᾶς εἶναι καὶ ἀτεχνῶς ἀπολογούμενος κατηγοροῦν ἐν ἑμαυτοῦ ὡς θεοῖς οὐ νομίζω· ἀλλὰ πολλοῦ δεῖ οὕτως ἔχειν· *ρομίζω τε γὰρ, ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς οὐδεὶς τῶν ἐμῶν κατη-γόρων, καὶ ὑμῖν ἐπιτρέπω καὶ τῷ θεῷ κρῖναι περὶ ἐμοῦ ὅπῃ μέλλει ἐμοὶ τε ἄριστα εἶναι καὶ ὑμῖν.*

Τίς δὲν θὰ ἐδέχετο προθύμως τὴν θέσιν τοῦ Σωκρά-τους καὶ μόνον διὰ νὰ ἐκστομίσῃ τὰς τελευταίας αὐτὰς ὑψηλὰς καὶ θριαμβευτικὰς λέξεις! Καὶ τίς Πλάτων ἠδύ-νατό ποτε νὰ μὴ ἀπαρνηθῆ ἑαυτὸν χάριν ἐκείνου ὅστις μόνος ἐπὶ τῆς γῆς ἠδυνήθη διὰ τῶν εὐδαιμόνων ἐκφρά-σεων νὰ παραχωρήσῃ τὴν κρίσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν δι-καστῶν του! Πῶς δὲν παρεφρόνησεν ὁ Πλάτων μοι φαί-νεται πρόβλημα, ἀλλὰ καὶ πόσον πένθος δὲν ἐγκλείει ἡ λεπτοτάτη ἐκείνη ἐκφρασις εἰς τὸν Φαῖδωνα (59 Β.) «Πλάτων δέ, οἶμαι ἠσθένης».

Πόσον ἐκνευριστικὸν καὶ μελαγχολικὸν εἶναι ἐκεῖνο τὸ οἶμαι ἠσθεῖν; μήπως ἐγκρύπτει τὴν σοβαρὰν ἐκείνην ἀσθένειαν;

Τοιαῦτα ἐκφράσεις εἰλικρινεῖς καὶ φυσικαὶ εἶναι κεί-ναι νὰ ἀπαλείψωσι καὶ ἐκμηδενίσωσι οἰανδήποτε πρωτα-σχέδιον παρατολμῖαν, ὅποια ἦτο τὸ περιαιτολόγον ἐκεῖνο:

20 Δ. Τῷ ὄντι γὰρ κινδυνεύω ταύτην εἶναι σοφός· τὸ ὅποῖον εἶδομεν ὅτι σπουδαίως ἐτάραξε τοὺς κύκλους τοῦ Σωκράτους, ἀλλὰ οὗτος ὡς ἐμπειρὸς παλαιστῆς τοῦ λόγου κατῴρθωσε νὰ τὸ κολάσῃ πρεπόντως. Ὡστε δὲν ἠδί-κησεν αὐτὸν ὁ Σωκράτης ὁμιλήσας αὐτοσχεδίως. Ἀλλὰ τῶρα ἔρχεται ἡ ἐρώτησις διὰ τί κατεδικάσθη;

Ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν λόγον του ἤθελε δεκάκις ἀθωωθῆ, ἀλλὰ τὸ ἔργον τῶν κατηγορῶν φαίνεται πολὺ ἐξησφαλισμένον ἐξ ἀρχῆς καὶ ἴσως πλὴν τῶν ἄλλων ἡ αἰσχροὶ δωροδοκία ἐμίανε τοὺς ἀναξίους τοῦ ὀνόματός των ἐκείνους δικαστὰς, τὸ ὅποῖον δὲν ἀποκρύπτει καὶ εἰς τὰς πρώτας του λέξεις ὁ Σωκράτης. Δὲν ἀποκρύπτομεν ὅμως καὶ μίαν ὑπόψιν μας ὅτι ἴσως ὠθεῖτο ἐκουσίως εἰς τὴν καταδίχην ὁ Σωκράτης ἔχων τὴν προαίσθησιν ὅτι θὰ δο-ξασθῆ καὶ οὕτω θὰ ὠφελήσῃ.

(Ἀπόσπασμα)

K. Ζάμπας δ. φ.

ΑΝΑΔΕΚΤΑ

«Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ὁμοιάζει μὲ τὸ κύμα.

Καταβαίνει ἀπὸ τὸν οὐρανὸν, καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβαίνει, καὶ ἐκ νέου καταβαίνει εἰς τὴν γῆν, καὶ διέρ-

χεται κίονίως ἀπὸ τὴν γῆν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν γῆν.

Ὅποταν τὸ κύμα φουσκωμένο ρίπτεται 'ς τὰ ὑψω-μένα καὶ ἀπόρημα τοῦ βράχου πλευρὰ, ἀποσυντίθε-ται σὲ μιὰ λεπτή, —λεπτή, γαλάζια βραχουῖα, καὶ συ-μαζεύεται ἔπειτα εὐκόλα ἐπάνω 'ς τὸ γυαλιστερό βράχο καὶ καταβαίνει ἤσυχα — ἤσυχα, μὲ ἕνα γλυκὸ μουρμού-ρισμα εἰς τὰ βᾶθη τῆς κοιλάδος.

Ἄν τύχη τίποτα βράχοι νὰ ἐμποδίσουν τὸ δρόμο του, ξεσπᾷ ἄορισμένο, καὶ ἔπειτα ρίπτεται πάλι μὲ πη-δῆματα πρὸς τὴν ἄβυσσον.

Κυλιέται τὸ κύμα ἐπάνω 'ς τὴ πλατεῖα τὴ θάλασ-σα, καὶ 'ς τὰ κρυστάλλινα νερά της καθρεπτίζου τὸ πρόσωπό τους ὅλα τ' ἀστέρια.

Ὁ ἄνεμος εἶνε τοῦ κύματος ὁ κομψοῦμένος ἐραστής. Ὁ ἄνεμος εἰς τὰ βᾶθη τῆς θαλάσσης ἀνακατώνει τοὺς ἀφρούς τῶν κυμάτων.

Ἀνθρωπίνη ψυχὴ, πόσον ὁμοιάζει μὲ τὸ κύμα!
— Ἀνθρωπίνη τύχη πόσον ὁμοιάζει μὲ τὸν ἄνεμον;
(Γκαῖτε)

Μία ἀπὸ τὰς συχνότερας ἀσθενείας κατ' αὐτὴν ἰδίως τὴν ἐποχὴν εἶνε καὶ ἡ δυσπεψία, ἥτις ἂν μὴ καταπαύσῃ ἐγκαίρως δύναται νὰ ἐπιφέρει πυρετὸν καὶ νὰ ἐξασθενήσῃ σημαντικῶς τὸ σῶμα.

Διὰ τοὺς πάσχοντας ἀπὸ δυσπεψίας οἱ ἰατροὶ συμ-βουλεύουν τὴν χρῆσιν ἐνὸς λυσιτελεστάτου φαρμάκου, τὸ ὅποῖον δύνασθε νὰ ἔχετε εἰς τὸ σπῆτι σας καὶ νὰ τὸ μεταχειρίζεσθαι ἄνευ ἰδιαίτερα τινὸς προπαρασκευῆς.

Ὅταν πάσχετε ἀπὸ δυσπεψίαν λάβετε ἕνα κύπελλον γλυκερίνης, ἀναμιζατέ το μεθ' ἐνὸς ποτηρίου ὕδατος καὶ πιετέ το εἰς τρεῖς ἴσας δόσεις. Νὰ εἴσθε βέβαιοι ὅτι ἡ δυ-σπεψία θὰ παρελθῇ καὶ μετὰ ὀλιγοχρόνιον χρῆσιν τοῦ φαρμάκου αὐτοῦ ὁ στόμαχός σας θ' ἀποκτήσῃ τὴν κανο-νικὴν αὐτοῦ λειτουργίαν.

Κατὰ τὴν μάχην τοῦ Κολένσου εἰς Ἀγγλος στρα-τιώτης ἠτύχησεν πρὸς τὸν ἐχθρόν· 15 δὲ ἡμέρας βρα-δύτερον ἐδιώχθη ὑπὸ τῶν Βόερς ὡς ἀνυπότακτος καὶ ἀ-πειθῆς, ἐπέστρεψε δὲ εἰς τὸ ἀγγλικὸν στρατόπεδον. Τὸ στρατοδικεῖον τῆς Λαίδυσμθ κατεδίκασεν αὐτὸν εἰς θά-νατον, ὁ δὲ στρατηγὸς Βούλλερ ἠλάττωσε τὴν ποινήν του εἰς ἰσόβια δεσμὰ.

Κατὰ τὰς ἐκ Τεχεράνης εἰδήσεις, ὁ Σάχης ἀπεφά-σισε νὰ παραλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ εἰς Εὐρώπην τὴν εὐ-νοουμένην συζυγόν του ἥτις εἶνε Κιρκασία ἐξόχου καλ-λονῆς. Ὁ μακαρίτης Σάχης Νασρεδὶν ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς Εὐρώπην 8 γυναῖκας, ἀλλ' ἐκ Μόσχας ἀπέπεμψε τὰς 7 καὶ διετήρησε μίαν κατὰ τὸ ταξιδιόν του, τὴν εὐνοουμένην συζυγόν του, ἥτις τὸν παρηκολούθησεν καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην φέρουσαν ἀνδρικὸν ἐνδύμα. Ἰπὸ τὴν αὐτὴν μεταμφέσειν καὶ ὁ νῦν Σάχης ὁ υἱὸς τοῦ Μουζα-φερεδίν, θὰ παραλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὴν εὐνοουμένην συζυγόν του καὶ θὰ περιέλθῃ τὰς διαφόρους Εὐρωπαϊκὰς πρωτεύουσας.

Πᾶσαι αἱ ἐφημερίδες τῶν Ἠνωμ. Πολιτειῶν ἀφιε-ροῦσι στήλας εἰς διαπραχθὲν κηκούργημα ὑπὸ νεανίου ἡλικίας 19 ἐτῶν, Οὗτος ἀντι ἀμοιῆς τριῶν δολλαρίων ἐδολοφόνησεν ἕνα τῶν συντρόφων του. Ὅταν δὲ ἀνεκα-λύθη τὸ κηκούργημα διηγήθη ἀπαθῶς τὰς λεπτομε-

ρείας. Πιστεύεται ὅτι εἶνε πρόσωπον ἐκφυλισμένον. Ἡ θεία του εἶνε κατὰδικος διὰ βίου, ὡς φονεύσασα τὸν σύζυγον.

Ἐπισκεπτῆριον καὶ ἐπισκέψεις.

Αἱ ἐπισκέψεις καὶ τὰ ἐπισκεπτῆρια εἶνε ἡ ἀν-ταλλαγὴ φιλοφρονήσεων, ἡ δὲ φιλοφροσύνη δὲν στοιγίζει τίποτε, παριστάνουσιν καὶ τοὺς σκαιότερους τῶν ἀνθρώ-πων ὡς εὐγενεῖς.

— Οἱ ἐρχόμενοι εἰς ἕνα τόπον ἐπισκέπτονται πρῶ-τοι τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους των, τοῦτο κατ' ἀπαρά-βατον κανόνα τῆς ἐθιμοτυπίας.

— Οἱ ἀναρρώσαντες ὀφείλου νὰ ἐπισκεφθῶσιν ἢ νὰ πέμψωσιν ἐπισκεπτῆρια εἰς ὅσους διήλθον τῆς οἰκίας των καὶ ἠρώτησαν περὶ τῆς ὑγείας των, ἢ ἀφήκαν ἐπισκε-πτῆριον.

— Τὰ ἐπισκεπτῆρια πρέπει νὰ ἦνε ἀπλᾶ, χωρὶς κοσμήματα, χωρὶς ποικίλματα καὶ χωρὶς μαῦρον περι-θώριον. Τὸ πένθος δὲν φέρεται ἐπὶ τοῦ ἐπισκεπτῆριου. Τὸ ἐπάγγελμα ἐπίσης δὲν πρέπει νὰ γράφεται, διότι εἶνε χρῆσιμον μόνον εἰς τὰ ἔγγραφα.

— Αἱ γυναῖκες δὲν πρέπει νὰ σημειώνουν εἰς τὸ ἐ-πισκεπτῆριον τὴν κατοικίαν των, διότι δὲν δύναται νὰ κάμουν ἐπισκέψεις παρὰ εἰς γνωρίμους οἰκογενείας.

— Οἱ ἀνήλικες δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κάμουν χρῆσιν ἐπισκεπτῆριων. Ἐλλειψὶς ἀγωγῆς εἶνε νὰ πέμπουν τοιαῦτα.

— Τὰ γεροντοκόριτσα κάμουν χρῆσιν ἐπισκεπτη-ρίων.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

Τὸ δῆλημα τοῦτο ἔθεσεν ἐνώπιον ἡμῶν ὁ ἐμβριθὴς ἰατροφιλόσοφος Μᾶξ Νορδάου διὰ τοῦ κατ' αὐτὰς ἐν τῷ θεάτρῳ Βαριετέ παιχθέντος ἔργου του ὑπὸ τὸν ἄνω τί-τλον. Τὸ ἔργον τοῦ Νορδάου κρινόμενον ὑπὸ δραματικὴν ἐποψιν παρουσιάζει τοιαύτας ἐλλείψεις, χωρὶς οἰκονομίαν καὶ μὲ σκηνὰς ὡς τὰς πλείστας τῆς ἀναξίως πράξεως περιττᾶς, ὡστε οὐχὶ μόνον δὲν εἶνε ἀντάξιον τῆς φήμης τοῦ συγγραφέως τοῦ ἐκφυλισμοῦ, ἀλλὰ κατατάσσεται, ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἐποψιν κρινόμενον, εἰς τὴν κατωτέραν βαθ-μίδα τῆς Γερμανικῆς φιλολογίας. Ἐκτὸς τῶν ἐλαττω-μάτων τούτων τὸ ἔργον ἔχει διαλόγους μακροὺς καὶ μόνον ἡ ἐλπίς τῆς ἀναμενομένης συμφωνοῦ μετὰ φρο-νήματα τοῦ παρακολουθοῦντος τὴν ἐξέλιξιν τῶν γεγο-νότων θεατοῦ λύσεως, κατορθώνει νὰ κρατήσῃ τοῦτον προσηλωμένον εἰς τὴν σκηνήν, ἄλλως καὶ τοῦτο θὰ ἦτο δύσκολον, ὡς ἐκ τῶν μακρῶν καὶ κουραστικῶν διαλόγων του.

Ἄλλ' εἶνε δικαίωμα ὁ ἔρωσ; Νομίζω ὅτι δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ μᾶς παρουσιάσῃ τὸ ὀγκωδέστατον τοῦτο ἔργον τοῦ ὁ Νορδάου, ὅπως μᾶς πείσῃ, ὅτι ἡ ἔγγραμος γυνὴ δὲν δικαιούται ν' ἀπατήσῃ τὸν σύζυγόν της· δὲν εὐρίσκομεν ὅμως οὐδὲ λογικὴν, οὐδὲ σύμφωνον πρὸς τὰ πράγματα τὴν ἰδέαν τοῦ Μᾶξ Νορδάου, ὅτι ὁ ἔρωσ εἶναι· ρεῦμα ἤρε-μον οὐ τὴν πρόοδον δύναται τις ν' ἀνακόψῃ, ἀπεναντίας εἶναι ἀποδειγμένον ὅτι ἔρωσ ἀστραπιαῖος καὶ κεραυνο-βόλος δύναται ν' ἀναπτύχῃ εἰς πάντα ἀνθρώπον παν-τός φύλου καὶ πάσης ἡλικίας· καὶ μόνον τὸ καθῆκον πρὸς τὸν σύζυγον καὶ πρὸς τὰ τέκνα, ὅπερ εἶναι ἀνώτερον παν-

τὸς ἄλλου ἐν τῷ κόσμῳ, ἔπρεπε νὰ συγκρατήσῃ τὴν Βέρθαν καὶ νὰ μὴ ἀπατήσῃ τὸν σύζυγόν της, ἀποκρύπτουσα εἰς τὰ μύχια τῆς καρδίας της τὸν πρὸς τὸν Βαρδελόμ ἔρωτά της.

“Ὅσον ἀφορᾷ τὴν λύσιν τοῦ δράματος, καθ’ ἣν μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς συνάψεως γάμου μεταξύ τῆς Βέρθας καὶ τοῦ ἔραστοῦ της Βαρδελόμ, κρατεῖ ὁ σύζυγός της τὴν Βέρθα ἐν τῷ ἰδίῳ του οἴκῳ ὡς παιδαγωγὸν τῶν τέκνων της, μοὶ φαίνεται οὐχὶ ὀρθή. Ἐλέχθη, ὅτι ὁ Μᾶξ Ναρδάου ζητεῖ νὰ καταρρίψῃ τὰς προλήψεις τοῦ κόσμου, φρονῶν ὅτι δὲν πρέπει νὰ στίγματιζῶνται τὰ τέκνα διὰ τὰς πράξεις τῆς μητρὸς των, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ὁ Ναρδάου φοβούμενος ὡς λέγει τὸ σκάνδαλον ἐπιρρωνύει τὰς προλήψεις τοῦ κόσμου, διότι δὲν ἔχει τὸ θάρρος νὰ εἶπῃ πρὸς τὸν κόσμον ἐκεῖνο, ὅπερ λέγει ὁ Σουδερμαν διὰ τοῦ Τράστ ἐν τῇ Τιμῇ, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Ροβέρτον. “Ὅτι αἱ πράξεις ἐνὸς ἐκάστου εὐθύνουσι μόνον αὐτὸν καὶ ὅτι δὲν πύει ἀπὸ τοῦ νὰ εἶνε ἐντιμὸς ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου ἠτιμᾶσθαι ἢ σύζυγος ἢ ἡ ἀδελφή. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου ὑπῆρξε πολὺ καλῆ. Καὶ ὁ Γ. Πετριδης, εἰς ἐκ τῶν καλλιτέρων δραματικῶν μας ὑποκριτῶν, ὑποδυθεὶς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀπατηθέντος συζύγου Βάρμουνδ, καὶ ἡ λαμπρὰ καλλιτέχνις μας Ὀλυμπία Λαλαούνη, ἡ μέχρι τοῦδε διαπλάσσασα τόσους ρόλους, ὑποδυθεῖσα τὸ πρόσωπον τῆς Βέρθας καὶ ὁ εὐελπίς ἠθοποιὸς κ. Δαμάσκος ὑποκριθεὶς τὸν Ἐραστὴν Βαρδελόμ, ὑπεκρίθησαν ἀπταιστώσως καὶ πλειστάκις ἐχειροκροτήθησαν. Ἐπίσης καὶ οἱ ὑποδυθέντες τὰ δευτερεύοντα ἐν τῷ δράματι πρόσωπα, ἡ κυρία Δέσποινα Μαυρομιχάλη, ὑποκριθεῖσα τὴν γραίαν οἰκονόμον Λέναν, ἡ κ. Ἀλεξίου καὶ ὁ Ι. Παπαϊωάννου ἐπαιζαν ἐπιτυχῶς τὰ μέρη των.

Ἐν τῷ αὐτῷ θεάτρῳ ἐδόθη πρὸ ἡμερῶν καὶ ἡ ἀστειοτάτη κωμῆδια «Δάνεισέ μου τὴ γυναικὰ σου» ἐν ἣ μετὰ περισσῆς τέχνης ἐπαιζεν ἡ νεαρὰ ἀλλὰ πλήρης μέλλοντος ἠθοποιὸς μας Δέσποινα Μαυρομιχάλη κατωρθώσασα ἐν τὸς ὀλιγίστου σχετικῶς χρονικοῦ διαστήματος ν’ ἀναδειχθῆ καλλίστη ἠθοποιός. Ἐπίσης ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ διεκρίθησαν ἡ κ. Λαλαούνη καὶ οἱ κ.κ. Δαμάσκος, Παπαϊωάννου, Γεωργόπουλος καὶ Καντιώτης.

Μεφίστοφιλῆς

ΑΝΤΙ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΥ

Τὸ θερμόμετρον ἐν τῷ δωματίῳ δεικνύει 30 βαθμοὺς ἄνω τοῦ μηδενός· ζεθίδωμα γενικόν, παραλυσία, χαλαρότης νοῦ καὶ σώματος καταλαμβάνει σχεδὸν πάντα ἄσπὸν τῆς κλεινῆς πρωτευούσης· σημεῖον τοῦτο τῆς ἀνυποφόρου, τῆς ἐκνευρωτικῆς ζέστης, ἡ ὁποία μᾶς καταμαστίζει κατ’ αὐτάς. Πρέπει νὰ τὸ σκέπτηται τις διὰ νὰ ἐξέλθῃ τὴν ἡμέραν ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ἐπόμενον νὰ διαλυθῇ ἐκ τοῦ ἰδρωτός — ἂν δὲν πάθῃ τί χειρότερον — νὰ γεμίσῃ δὲ ἀπὸ κορυφῆς μέχρις ὀνύχων ἀπὸ σκόνην, ἡ ὁποία εἶναι ἀναπόσπαστον στοιχεῖον τῶν Ἀθηνῶν.

Μεσημβρία ἤδη, ναχελῶς δὲ ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τῆς κλίνης, κάθιδροι καὶ ἐντὸς τῶν σινδονίων ἀκόμη, βασιζόμενοι ὑπὸ παντοειδῶν ζωφίων κωνώπων, κορέων κλπ., προσπαθοῦμεν ν’ ἀναπαυθῶμεν, καὶ λαμβάνοντες ἀνά χεῖρας τὴν ἐφημερίδα ἀναγιγνώσκομεν καυστικώτατα — ἐνεκα τοῦ καιροῦ φαίνεται — ἄρθρα ἐναντίοντῆς νωθρότητος τῆς Κυβερνήσεως, τῆς αἰσχροῦ συναλλαγῆς αὐτῆς,

προσπαθούσης διὰ τῶν ρουσφετιῶν νὰ συγκρατηθῇ, τῆς ἀφροντισίας αὐτῆς πρὸς πᾶν κοινὸν ἀγαθόν, θὰ ἐκοιμώμεθα δὲ ἀρεύκτως πρὶν ἢ προφθάσωμεν ν’ ἀποτελειώσωμεν τ’ ἄρθρα, δικαιολογοῦντες τὴν ἀδράνειαν τῆς Κυβερνήσεως ἐκ τῆς προκαλούσης τὴν νωχέλειαν καὶ ἀμεριμνησίαν θερμοκρασίας — ὠραία δικαιολόγησις, διὰ μίαν Κυβέρνησιν! — Πλὴν μετὰ κόπου προχωροῦμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει, βλέπομεν μετὰ μεγαλήτερα στοιχεῖα τῆς τυπογραφίας, ἢ Σπάρτη ἀνάστατος ἐκ τινος συμμορίας ἀποτελουμένης ἐκ 15, κατ’ ἄλλους δὲ ἐξ 170, προσώπων ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀποστράτου ταγματάρχου Φικιώρη, ἐχούσης σκοπὸν τὴν ἀνατροπὴν τοῦ καθεστώτος, κρυπτομένης εἰς τὸν Ταύγετον καὶ ἐκεῖθεν μελλούσης νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς πρωτευούσης! Ἡ Κυβέρνησις ὅμως σύντονα μέτρα ἔλαβεν, ἀφοῦ ἔστειλε στρατὸν πρὸς σύλληψιν τῶν κακοποιῶν στοιχείων καὶ μᾶς διαβεβαίωσεν, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ σοβαροῦ τινός. Ἐξήφθη ὅμως ἡ φαντασία καὶ προχωροῦμεν ἀναγιγνώσκοντες τὰ τηλεγραφήματα ἐκ Κίνας, θύματα ἐπὶ θυμάτων, τὸ ἀνθρώπινον αἷμα ρεεῖ ποταμηδόν, ἢ ἐπαναστάσις τῶν Κινέζων εἰς τὸ ὄξυ αὐτῆς στάδιον, αἱ Εὐρωπαϊκαὶ δυνάμεις προσπαθοῦσι παντὶ σθένει νὰ καταπιζῶσι ταύτην, ἐνισχύουσαι ἀκαταπαύστως τοὺς στρατοὺς αὐτῶν· ὁ Ναύαρχος Σεῦμουρ μετὰ τοῦ ὑπ’ αὐτὸν στρατοῦ ἐνέπεσεν εἰς ἐνεδραν τῶν ἐπαναστατῶν καὶ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἐπίκειται ἡ σφαγὴ πάντων, ἂν δὲν ἐπέλθῃ αὐτῷ ἐπικουρία· τὸ Τιέν-Τσὶν βομβαρδίζεται, τὸ Πεκίνον καίεται . . . ἡ ἔξαψις ἔφθασε πλέον εἰς τὸ κατακόρυφον καὶ προχωροῦμεν πληροφοροῦμενοι, ὅτι ἡ πανώλης θραῦσιν ποιοῦσα καὶ αὐτῆ, ἤρχισε νὰ ἐξαπλοῦται μὲ πολλοὺς φόβους νὰ τὴν ἔχωμεν καὶ ἐνταῦθα, ἀφοῦ τὴν Σμύρνην καὶ τὸ Ὀρόρτον τῆς Πορτογαλλίας ἐπισκέφθη.

Καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐν ἐπιφόβῳ νευρικῇ ταραχῇ ἐγερωθέντες ἐνεπέσαμεν ἀκουσίως εἰς τὴν σκέψιν μήπως εὐρισκόμεθα εἰς τὰς ἀπαρχὰς τῆς δευτέρας παρουσίας, τῆς ὁποίας θὰ προηγηθῶσι, κατὰ τὴν ρῆσιν, λοιμοί, σεισμοί, καταποντισμοί, στάσεις, ἐπαναστάσεις . . . καὶ ἀναμένομεν τὴν νύκτα, ἡ ὁποία καὶ μόνη, ἐδῶ τοῦλάχιστον κατ’ αὐτὸν τὸν καιρὸν, χύνει βάλσαμον εἰς τὸ καταπεπονημένον σῶμα, μᾶς δροσιζει, μᾶς ἀνεγείρει ἐκ τοῦ ληθάργου, τὸν νοῦν ἀφίνει νὰ σκεφθῇ ἐν ψυχραιμίᾳ, τὴν ψυχὴν νὰ γελᾶσῃ νὰ εὐθυμήσῃ μὲ τὰ ἀναρίθμητα καὶ εἰς πᾶσαν συνοικίαν ἰδρυθέντα ὑπαίθρια θεάτρα. Ἀναλαμβάνοντες δ’ ἐξ αὐτῆς δυνάμεις, ἀντιμετωπιζόμεν μετὰ καρτερίας καὶ ὑπομονῆς τὰς ψυχικὰς καὶ σωματικὰς θλίψεις καὶ ταλαιπωρίας τῆς ἡμέρας.

Τελευταία ὥρα. Ὁ Φικιώρης ἐφρονεῖται ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν ἀποσπασμάτων, δύο ἐκ τῶν ὀπαδῶν του ἐπληγώθησαν, ὁ δὲ τρίτος ἐκατόρθωσε νὰ διαφύγῃ· τὴν καὶ μόνη ἦτο ἡ συμμορία.

Κισσός.

ΕΡΓΑ ΧΡΙΣΤΟΥ ΒΑΡΛΕΝΤΗ

Σύννεφα — Φλόγες — Φῶτα καὶ Σκιές — Ζαῖρα
ΕΤΟΙΜΑΖΟΝΤΑΙ

Ξεφαντώματα — Διηγήματα — Ἀπὸ τὰ λείψανα

Ἐξαιρετικῶς διὰ τοὺς συνδρομητάς μας στέλλονται ἀντὶ δραχ. 2.

Τύποις «Νομικῆς»